

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ –
ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТА РОБОТИ З ТАЛАНОВИТОЮ МОЛОДДЮ

ЗВІТ

про водний похід

першої категорії складності

річкою Ворскла

у межах Сумської та Полтавської

областей

з 17 по 24 липня 2021 року

за маршрутом:

**с. Іванівка – з/ст. Ворскла - с. Климентове – с. Козятин –
с. Лутище – с. Млинки – с. Шевченкове – с. Петрівка –
с. Кротенки – м. Полтава**

Маршрутна книжка № 7/21В
керівник:

Кондратенко Дмитро Євгенович

**Адреса: 40030 м. Суми,
вул. Каховська, буд. 14,
конт. тел.: 0679958658**

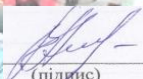
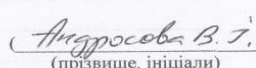
Заступник керівника:

Лапа Наталя Ігорівна

**Адреса: 40007 м. Суми,
пров. Івана Богуна, буд. 5, кв. 8
конт. тел. 0666900245**

**Маршрутно-кваліфікаційна комісія розглянула звіт і вважає, що
похід може бути зарахований усім учасникам і керівнику
як похід першої категорії складності**

м. Суми – 2021 р.

(підпис)

(прізвище, ініціали)
Комунальний заклад
Сумської обласної ради -
обласний центр позашкільної освіти
та роботи з талановитою молоддю
Туристська
маршрутно-кваліфікаційна
комісія
218-00-1Н013000

З М І С Т

1. Довідкові відомості про похід	2
2. Склад групи	3
3. Відомості про район походу	8
4. Оглядова карта	11
5. Графік руху	13
6. Технічний опис маршруту	14
7. Опис краєзнавчої роботи на маршруті	66
8. Підсумки, висновки, рекомендації	71
9. Додатки	72
10. Робоча карта	74
11. Схеми обносів на маршруті	79
12. Краєзнавчі повідомлення	81
13. Маршрутна документація	84
14. Список використаних джерел	92

У звіті використовуються такі скорочення:

пн., пд.	північ, південь
зх., сх.	захід, схід
год.	година
хв.	хвилина
км	кілометри
м	метри
сmt.	селище міського типу
с.	село
х.	хутір
м.	місто
вул.	вулиця
буд.	будинок
р.	річка
з/ст.	залізнична станція

ДОВІДКОВІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОХІД

<i>Вид туризму:</i>	водний, на байдарках
<i>Категорія складності:</i>	перша категорія
<i>Район походу:</i>	р. Ворскла, Сумська та Полтавська області
<i>Строки проведення походу:</i>	17 – 27 липня 2021 року

Нитка маршруту: с. Іванівка – з/ст. Ворскла - с. Климентове –
с. Козятин – с. Лутище – с. Млинки –
с. Шевченкове – с. Петрівка – с. Кротенки –
м. Полтава

Довжина активної частини маршруту: 159 км

- Тривалість походу:* – 8 днів
- активна частина подорожі – 7 днів;
 - кількість днів відпочинку – 1 днювання;
 - тривалість під'їзду до початку маршруту: від КЗ СОР ОЦПО та РТМ – р. Ворскла, с. Іванівка (автобусом) 3 години;
 - тривалість від'їзду з кінця маршруту: м. Полтава – м. Суми (автобусом) 4 години 30 хвилин;
 - краєзнавча робота – під час активної частини походу.

Аварійні виходи з маршруту:

- В районі с. Кириківка, біля залізничного мосту – на з/ст Ворскла (Піонерська) і залізницею до з/ст Смородине, Суми;
- с. Климентове – автомобільний міст на трасі Н12 до міста Охтирка, м. Суми;
- с. Чернеччина – автомобільний міст на трасі Т1705 до м. Охтирка;
- с. Куземин – автомобільний міст до с. Лутище до траси Н12;
- с. Міські Млини – на трасу Н12;
- далі до м. Полтава траса Н-12 йде вздовж річки Ворскла

У розробленні запасного варіанту немає потреби, оскільки маршрут проходить густонаселеною територією, річка рівнинна.

Назва та шифр МКК:

МКК Сумського обласного центру позашкільної освіти та роботи з талановитою молоддю

Шифр: 218-00-1Н013000

Адреса: 40007, м. Суми, вул. Серпнева, 14а

Телефон: 0542-33-11-85

ВІДОМОСТІ ПРО РАЙОН ПОДОРОЖІ

Район походу – річка Ворскла в межах Сумської та Полтавської областей України.

Сумська область розташована в північно-східній частині України. На півночі та сході вона межує з Белгородською, Курською та Брянською областями Росії; на півдні і південному сході – з Харківською, на заході – з Чернігівською та Полтавською областями України.

Загальна площа Сумської області складає 2383,2 тис.га.

Поверхня території області являє собою хвилясту рівнину, яка пересічена долинами річок, ярами та балками. Крайня північна частина розташована на території Поліської низини, східна та північно-східна – на відрогам Середньоросійської височини, висоти якої місцями сягають понад 200 метрів над рівнем моря. Західна та південно-західна частини – давні тераси Дніпра та Десни, які піднімаються на 120-130 метрів над рівнем моря.

Область розташована в межах двох фізико-географічних зон – Полісся та Лісостепу. Клімат помірно-континентальний. Середні температури: влітку – від +20 до +25; найвищі - у липні, серпні +33....+39. Осінні приморозки починаються у кінці вересня. Полісся є найбільш зволеним атмосферними опадами серед рівнинних територій України. В середньому за рік випадає 600 – 700 мм опадів.

По території Сумщини протікають близько 170 річок, які відносяться до басейну Дніпра. Найбільші з них - Десна, Сейм, Псел, Ворскла. Гідрографічну сітку доповнюють чисельні озера, водосховища та ставки.

Понад 17 відсотків території області вкрито лісами. Серед лісових масивів переважають дубові, а на піщаних терасах рік - соснові бори. Степова рослинність представлена невеликою кількістю екземплярів. Тваринний світ дуже різноманітний: лосі, косулі, дикі кабани, вовки, лисиці, зайці, борсуки, куниці, білки, тхори та ін. 40 видів рослин та 80 видів тварин, які зустрічаються на території області, занесені до Червоної Книги України.

Річка Ворскла бере початок на схилах Середньоруської височини в межах Белгородської області Російської федерації, далі протікає територією Сумської та Полтавської областей України. Долина Ворскли трапецієвидна, широка, у межах Сумської області завширшки 10-12 км. Заплава асиметрична; майже на усьому протязі правий берег підвищений, крутий, лівий – низький, подекуди заболочений. Річище Ворскли звивисте, завширшки до 100 м (пересічна ширина 30 м). глибина річки 2-4 м (максимальна – 11 м). Похил річки – 0,3 м/км. Головні притоки: Ворсклиця, Боромля (праві), Мерло, Коломак, Тагамлик (ліві). Довжина річки – 464 км, площа басейну 14,7 тис. км². Ложе річки складається з рихлих

наносних порід, є виходи глини, крейди та опоки. Живлення мішане. Найвищі рівні води бувають у березні-квітні, найнижчі у липні-жовтні. Льодостав – з початку грудня до березня.

Похід проходить густонаселеною територією з розвиненою сіткою шляхів сполучення. Є можливість також проводити автономні походи.

Ступінь туристського освоєння району висока. Територією Сумської та Полтавської областей можна проводити походи І категорії складності з пішохідного, водного, лижного та велосипедного туризму.

Відділення зв'язку, медичні заклади, магазини, адміністративні установи є лише у великих населених пунктах: с. Іванівка, с. Кліментове, с. Буймерівка, с. Куземин, м. Полтава.

Підрозділів спеціалізованих аварійно-рятувальних загонів служб розшуку та надання допомоги туристам на території Сумської та Полтавської областей немає.

Мобільний зв'язок є на всьому маршруті.

В районі походу розвинене регулярне транспортне сполучення: залізничний та автобусний транспорт. Залізничні станції: Піонерська, Охтирка, Полтава.

Маршрут походу починається від с. Іванівка Охтирського району Сумської області. До нього можна дістатися автобусом від м. Суми або від м. Охтирка (Сумська обл.).

Закінчується маршрут у м. Полтава, від якого можна дістатися залізничним та автомобільним транспортом до всіх областей України.

Краєзнавча цінність маршруту обумовлена його проходженням через місця, тісно пов'язані з історією нашої країни. Історичною перлиною маршруту є міста Охтирка і Полтава. Якщо спланувати днювання поблизу м. Охтирка, то можна провести денну екскурсію містом. У Охтирці можна відвідати:

- одне із семи чудес Сумщини – Покровський собор (1753-1768 р.р.);
- музей космонавтики (ЗОШ №2);
- планетарій, музей Бориса Антоненка - Давидовича (Охтирська гімназія);
- міський краєзнавчий музей;
- Курган бойової слави і Монумент безсмертя;
- Алею Слави;
- музей нафтовиків (Нафтогазовидобувне управління);
- стадіон і зимовий сад пл. Спортивна;

За історико-культурними пам'ятками Полтава посідає третє місце в Україні. Унікальності Полтаві в Україні надають близько 150 історико-

культурних пам'яток.

У Полтаві можна відвідати:

- літературно-меморіальний музей І. Котляревського;
- меморіальний комплекс-садиба І.П. Котляревського;
- літературно-меморіальний музей Панаса Мирного;
- літературно-меморіальний музей В. Короленка;
- музей авіації і космонавтики;
- художній музей (галерея мистецтв);
- краєзнавчий музей.

Культові споруди:

- Хрестовоздвиженський монастир XVII - XVIII ст.;
- Спаська церква, найстаріша культова споруда Полтавщини;
- Сампсоніївська церква, Успенський Собор, Храм Віри, Надії, Любові і матері їх Софії;

Пам'ятники Полтави:

- архітектурний ансамбль Круглої площі в Полтаві. 1804-1805 рр.;
- пам'ятник Т.Г. Шевченку;
- пам'ятник І.П. Котляревському ;
- пам'ятник М.В. Гоголю;
- пам'ятник Марусі Чурай;
- пам'ятник полтавській галушці.

Нитка маршруту пролягає територією Гетьманського національного природного парку, а саме:

Гідрологічні заказники

- Бакирівський
- Климентівський
- Хухрянський
- Ямний

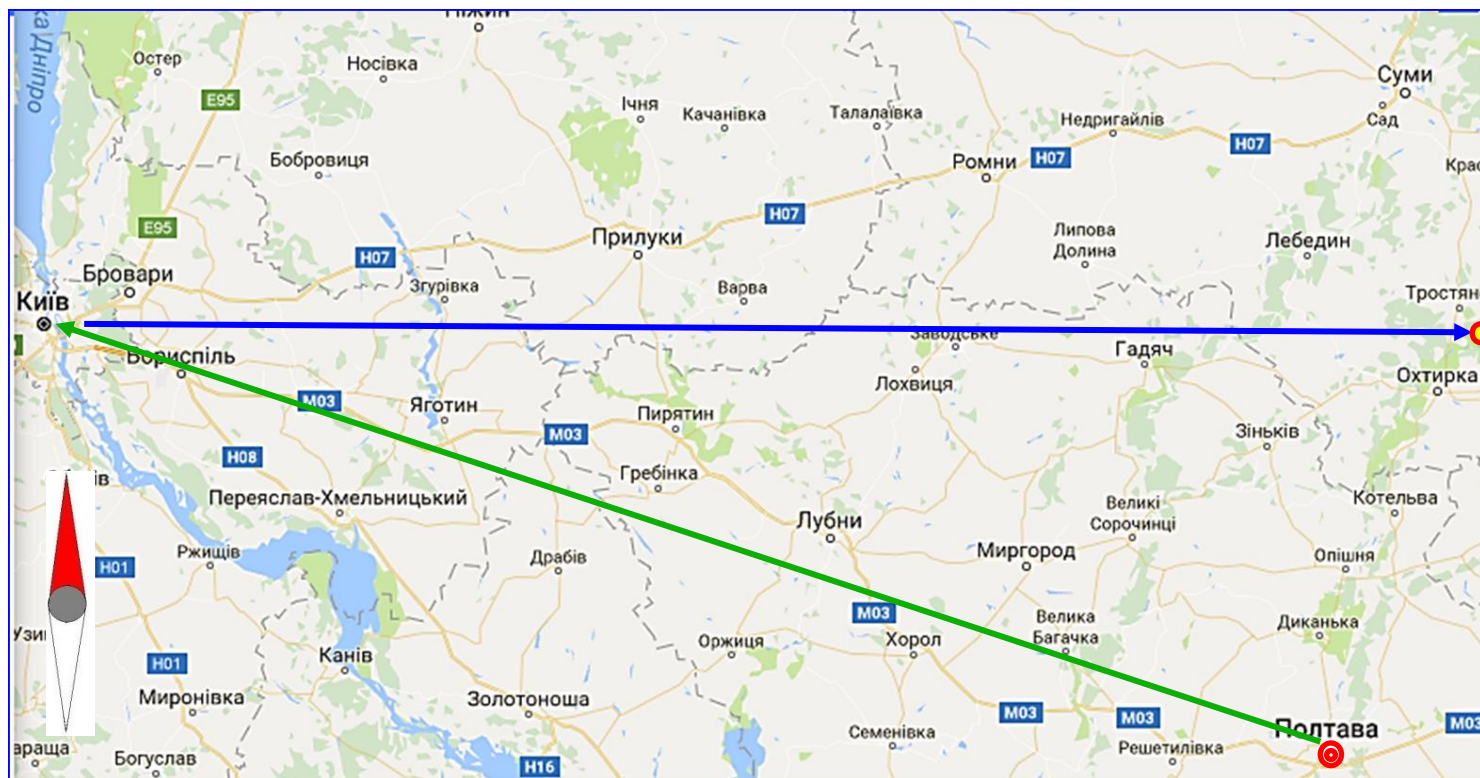
Заповідні урочища

- Нескучанська дача
- Залугове
- Красне
- Сумська діброва
- Веселе
- Литовський бір

Пам'ятки природи місцевого значення

- Джерело кремньове

ОГЛЯДОВА КАРТА РАЙОНУ ПОХОДУ

Умовні позначки

- Шлях під'їзду (від Києва)
- Місце початку походу
- Місце завершення походу
- Шлях від'їзду (до Києва)

ГРАФІК РУХУ

День в дорозі	Дата	Ділянка маршруту	Пройдений шлях (км)	Чистий ходовий час (год.)	Час виходу на маршрут	Час зупинки на ночівлю	Погодні умови	Характеристика маршруту, перешкоди	Примітки (красознавчі об'єкти, днювання тощо)
1	17.07	с. Іванівка – з/ст. Ворскла (Піонерська)	10	2.30	14.00	17.30	удень +25°C уночі +15°C	Пройдена ділянка р. Ворскла багата на перешкоди: мілини, водорості, завали, плавні. При розділенні русла слід триматися рукавів з течією	Залишки водяного млина
2	18.07	з/ст. Ворскла – с. Козятин	30	6.20	10.00	18.30	удень +22°C уночі +12°C сонячно, ввечері – туман	Велика ділянка плавнів з вузьким руслом (1-2м), що ділиться на рукави та затони. За межами плавнів русло широкіше, до 100 м (р-н с. Климентове), течія не відчувається. У плавнях русло дуже звивисте (повороти під 180°)	с.Чернеччина - чоловічий Охтирський Свято-Троїцький монастир
3	19.07	с. Козятин – с. Лутище	25	5.20	10.00	18.00	удень +22°C уночі +12°C сонячно, гроза	Течія відчувається на вузьких ділянках та поворотах. Правий берег високий, лівий низький, порослий верболозом. Русло вузьке, мілке, течія сильна	Дерев'яна церква у с. Журавне
4	20.07	Днювання					Коротко часний сильний дощ, гроза, вітряно		Екскурсія до с. Лутище та до законсервованої скважини

5	21.07	с. Лутище – с. Млиники	25	5	10.00	17.00	удень +22°C уночі +12°C сонячно, гроза	Правий берег високий, лівий низький, порослий верболозом. Русло вузьке, мілке, течія сильна. Русло за с. Скельки широке, течія майже не відчувається. Правий берег високий, лівий низький	Виходи кварцового піщаннику поблизу с. Скельки
6	22.07	с. Млиники – с. Шевченкове	21	3.30	9.00	17.00	удень +22°C уночі +12°C гроза, дощ	Русло широке, місцями до ста метрів, заросле водоростями. Течія відчутна тільки на поворотах. ГЕС біля с. Міські Млини. Обніс лівим берегом. Схема додається	Музей філософа Леоніда Смержа у с. Міські Млини
7	23.07	с. Шевченкове –с. Петрівка	28	5	9.00	18.00	удень +25°C уночі +15°C сонячно, вночі гроза	Русло досить широке. Течія швидка, особливо на мілинах. Ділянка річки до мосту біля с. Писарівщина - майже суцільна мілина. Далі русло глибшає, течія майже не відчувається. Правий берег високий, лівий низький	.
8	24.07	с. Петрівка – м. Полтава	20	3.30	9.00	14.00	удень +22°C сонячно	Русло широке, глибоке. Течія слабка. Після мосту у с. Кротенки починається руслове водосховище. Дамба біля с. Патлаєвка. Обніс правим берегом	Екскурсія до м. Полтава
Усього:			159						

ТЕХНІЧНИЙ ОПИС МАРШРУТУ

День перший

17 липня 2021 року

с. Іванівка – з/ст. Ворскла (Піонерська)

Ходовий час 2.30 год.

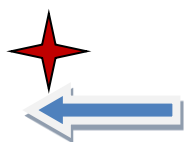
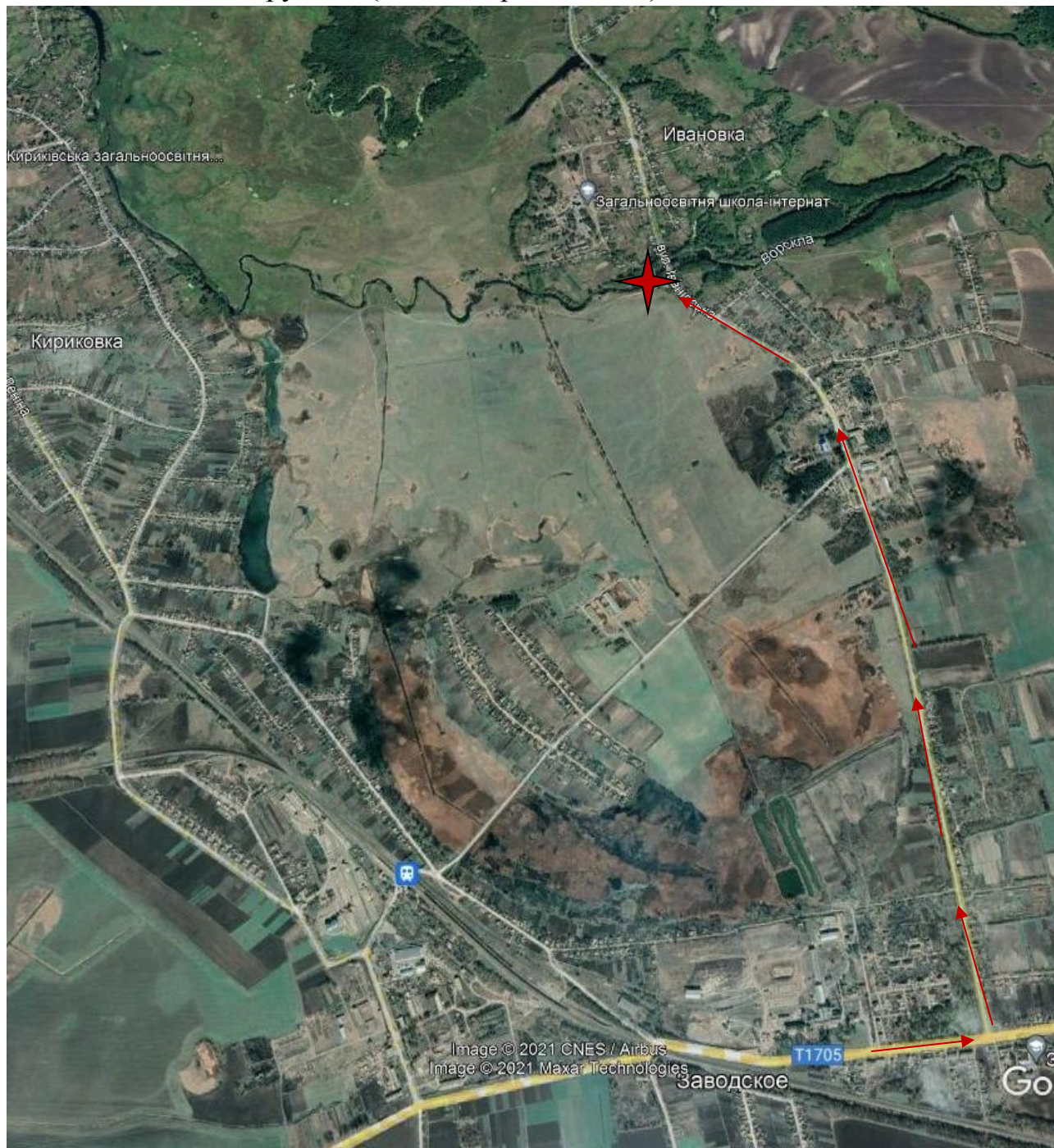
Пройдено 10 км

Погодні умови: +25°C вдень, +15°C вночі.

Вихід о 14 годині

Стали на ночівлю о 17.30 годині

Починаємо свою подорож на пляжі с. Іванівка. До місця старту краще їхати від м. Охтирка по трасі Т 1705. Схема під'їзду від траси додається (фото 1). Заїзд на пляж достатньо зручний (лівіше перед мостом).

Місце старту.

Напрямок течії

Фото 1. Місце початку походу у с. Іванівка

Фото 2. Стапель. Пляж у с. Іванівка

Збираємо байдарки (фото 2), обідаємо і о 14 годині відчалуємо від мосту у селі Іванівка (фото 3).

Фото 3. Міст. Початок подорожі

Ворскла має досить широке (20 – 50м), але мілке русло, яке вщент заросло водоростями (фото 4). Течія відчутна на чистих від водоростей ділянках та поворотах. Берега низькі, заболочені. Попетлявши 3км (1 год.) річка підходить до с. Кириківка (лівий берег) (фото 5). Село витягнуте вздовж русла. Поряд з берегом проходить залізниця, яку добре чутно, а місцями і видно з води.

Фото 4. Русло сильно заросло

Фото 5. Село Кириківка

Минувши село (3 км, 30 хв.) входимо у першу ділянку плавнів. Проходи шириною від 1 до 3 метрів, течія посилюється (фото 6). Поблукавши по плавням годину (4 км), бачимо залізничний міст (фото 7).

Фото 6. Знайомство з плавнями

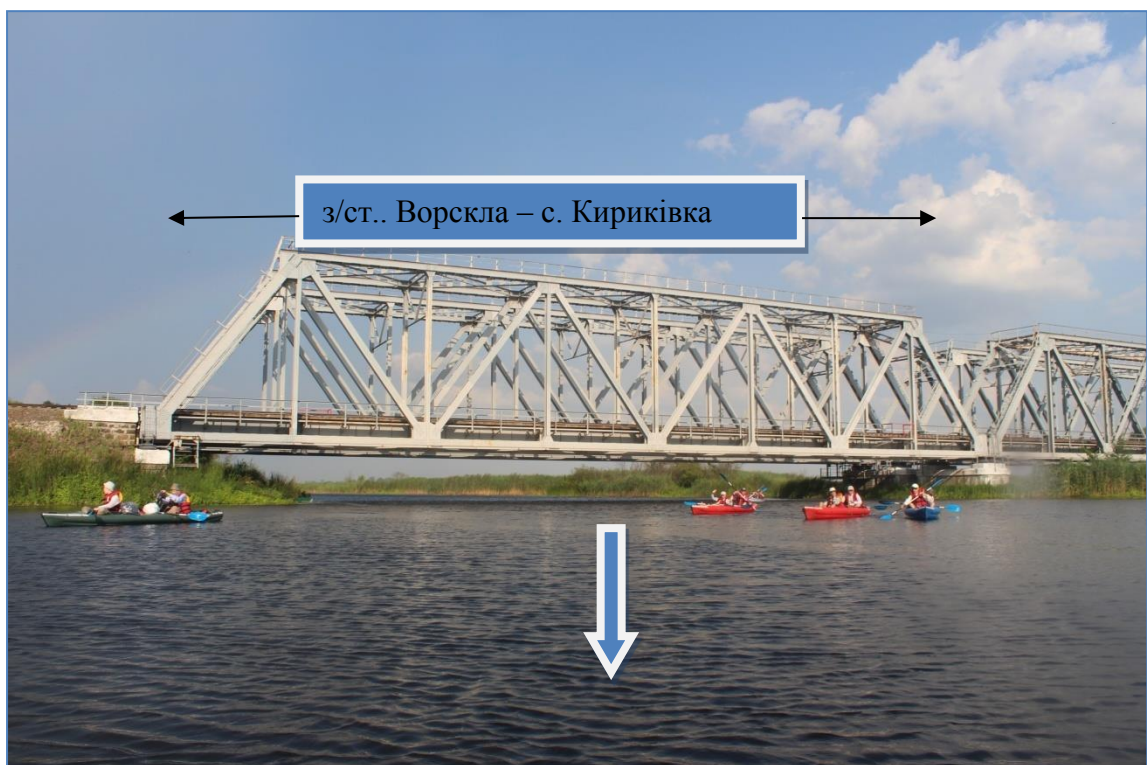

Фото 7. Залізничний міст

За мостом стаємо на ночівлю. Правий берег, пляж, вихід зручний. Велика галявина, місця для наметів достатньо. Місце популярне серед автотуристів. Активно забудовується для надання комерційних послуг (фото 8,9). Є вивіска-маркування від Гетьманського національного парку:

Фото 8, 9. Місце першої ночівлі

**День другий
18 липня 2021 року
з/ст. Ворскла – с. Козятин**

Ходовий час 6 год. 20 хв.

Пройдено 30 км

Погодні умови: +22°C вдень, +12°C вночі. Сонячно, ввечері туман

Вихід о 10 год.

Стали на ночівлю о 18.30 год.

О 10 ранку, зібравши речі, йдемо далі. Тримаємося правого берега щоб не прогавити прохідний рукав. Головний орієнтир – наявність течії. Заходимо у найбільшу ділянку плавнів, що простягнулася по карті на 8 км, через значну звивистість русла, довжина ділянки значно більша, ніж зазначено вище (фото 10, 11).

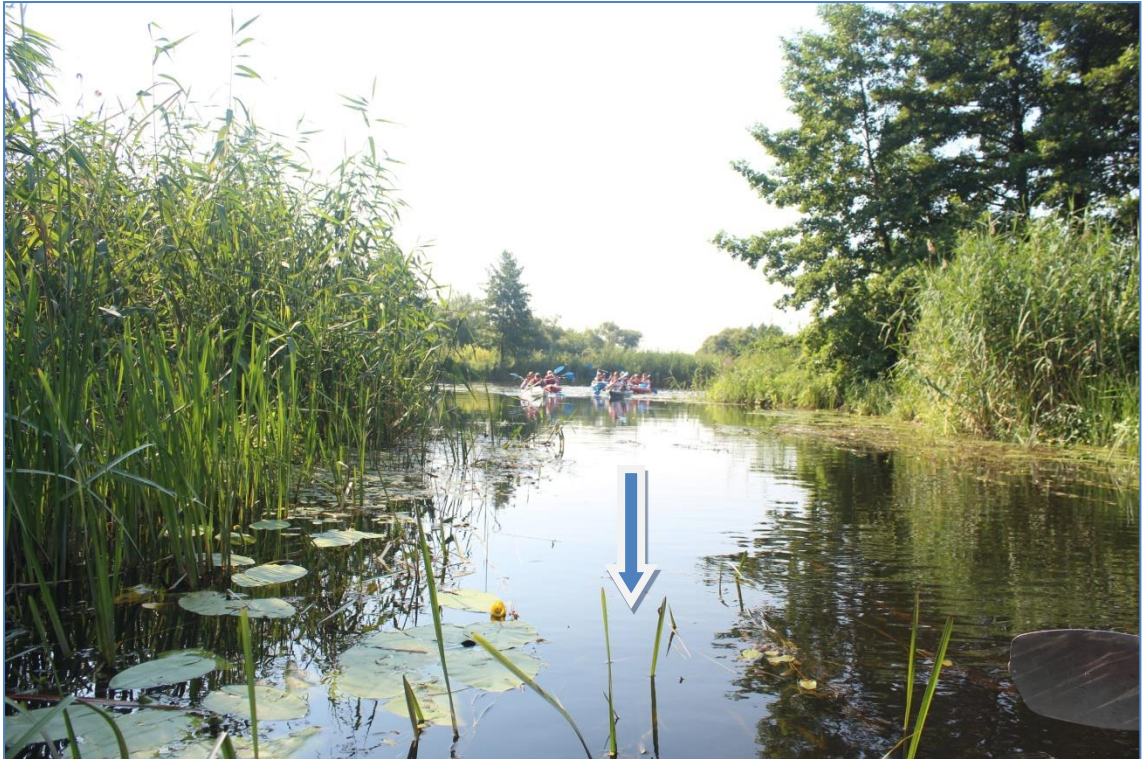

Фото 10, 11. Входимо у прохідний рукав плавнів

Ділянки з вузькими протоками (1 - 2 м) чергуються з широкими затоками, з яких через відсутність течії досить важко знайти прохідний рукав. Орієнтуємося за течією та по боровій терасі, за якою проходить залізниця Суми – Харків (її добре чутно). Основний напрям руху - північний захід (фото 12, 13, 14).

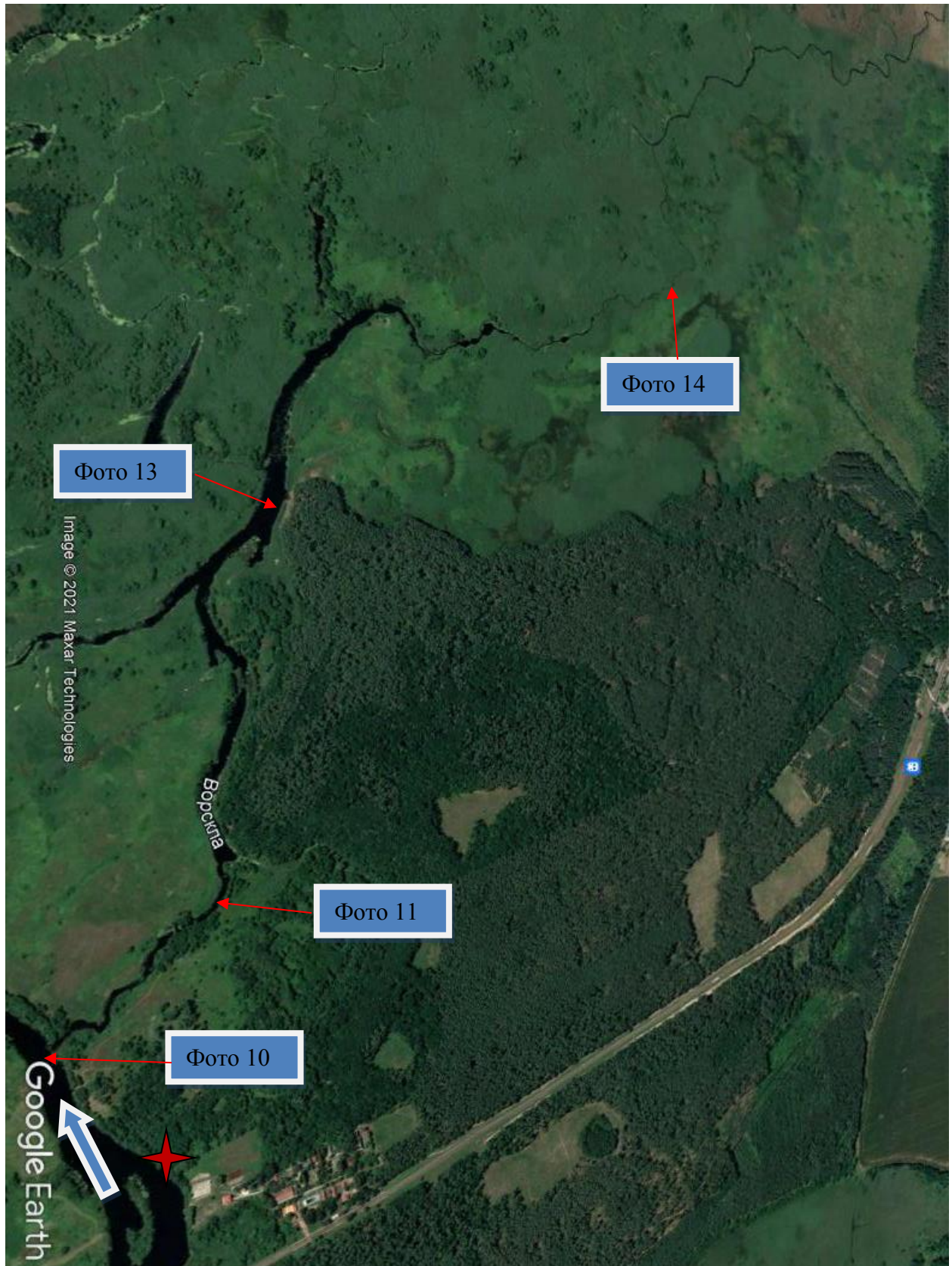

Фото 12. Плавні. Вигляд зверху

Фото 13. Борова тераса

Останні роки тримається низький рівень води, що привело до зменшення кількості проток, а ті що залишилися заростають водоростями. Це досить сильно ускладнює рух.

Фото 14. Зарості тростини.

Провеслувавши 10 кілометрів (2 год.) виходимо з плавнів біля с. Зарічне, що знаходиться на правому корінному березі. Перед селом є добре обладнане місце, накриття та стіл, але пляж сильно заріс та замулився. Причалити можна однією – двома байдарками. Тому рушаємо далі. Русло розширюється до 60-70 м, течія зникає, багато водоростей (фото 15). Провеслувавши 2 км (30 хв.), орієнтуючись за течією, звертаємо у вузьку протоку, напрям – південь (фото 16), а ще через 1 км (10 хв.) підходимо до с. Литовка (фото 17).

Фото 15. с. Зарічне. Пляж теж сильно заріс

Фото 16. Входимо у вузьку протоку

Фото 17. Один з пляжів с. Литовка

Провеслувавши вздовж села 2 км (20 хв.) долаємо досить цікаву перешкоду. Вихід глини створює досить цікавий переказ: сильна течія, завали дерев, мілини. Низький рівень води не дозволив пройти перешкоду сходу. Тому організовуємо проводку. Слизьке дно, ями та сильна течія ускладнює проходження (фото 18).

Для О.Кондратенка:
це місцевий рибалка

Фото 18. Проводка байдарок

Після села річка порівняно широка 20 – 25 м, сильна течія, береги обривчасті, порослі лучною рослинністю. Через 3 км (30 хв.) з лівого берега підходить борова тераса і починаються території баз відпочинку (фото 19, 20). Відпочиваючих на берегах і у воді дуже багато. Всі пляжі орендовані. Вийти на берег без скандалу неможливо.

Фото 19. Відпочиваємо та обідаємо

Фото 20. Базы відпочинку

Провеслувавши повз бази відпочинку з кілометр (20 хв.) виходимо на широке плесо. З обох берегів облаштовані місця відпочинку: спортивні та танцювальні майданчики, бари та інше (фото 32). Пройшовши ще кілометр (20 хв.) бачимо міст у селі Климентове (фото 33). За мостом є можливість вийти на берег (лівий) та відвідати магазин (100 метрів), поповнити запаси питної води.

Фото 21. Щільність відпочиваючих вражає

Фото 22. Автомобільний міст на трасі Суми – Харків

За мостом Ворскла звужується, русло сильно заросло водоростями, течія слабка. По лівому берегу продовжується зона відпочинку (фото 23). Через 6 км (1 год.) від мосту русло робить різкий правий поворот, звужується до 3 – 5 метрів (фото 24). Багато притоплених дерев, береги обривисті, порослі чагарниками, течія сильна (фото 39, 40).

Фото 23. Лівий берег забудований до самої води

Фото 24. Затоплені колоди перекривають усе русло

Фото 25, 26. Дистанція «Слалом», поставлена самою природою

Попетлявши по чагарникам зо 2 км (30 хв.) русло виходить на відкриту місцевість. Минаємо опори двох зруйнованих мостів (фото 27). Ще через 2 км (20 хв.) річка розширюється до 30-40 м. Минаємо кам'яні опори моста (фото 28), а за поворотом бачимо діючий. Раніше цим мостом проходила вузькоколійка. Зараз рейки зняли, а міст використовують як пішохідний (фото 29).

Фото 27. Залишки мосту

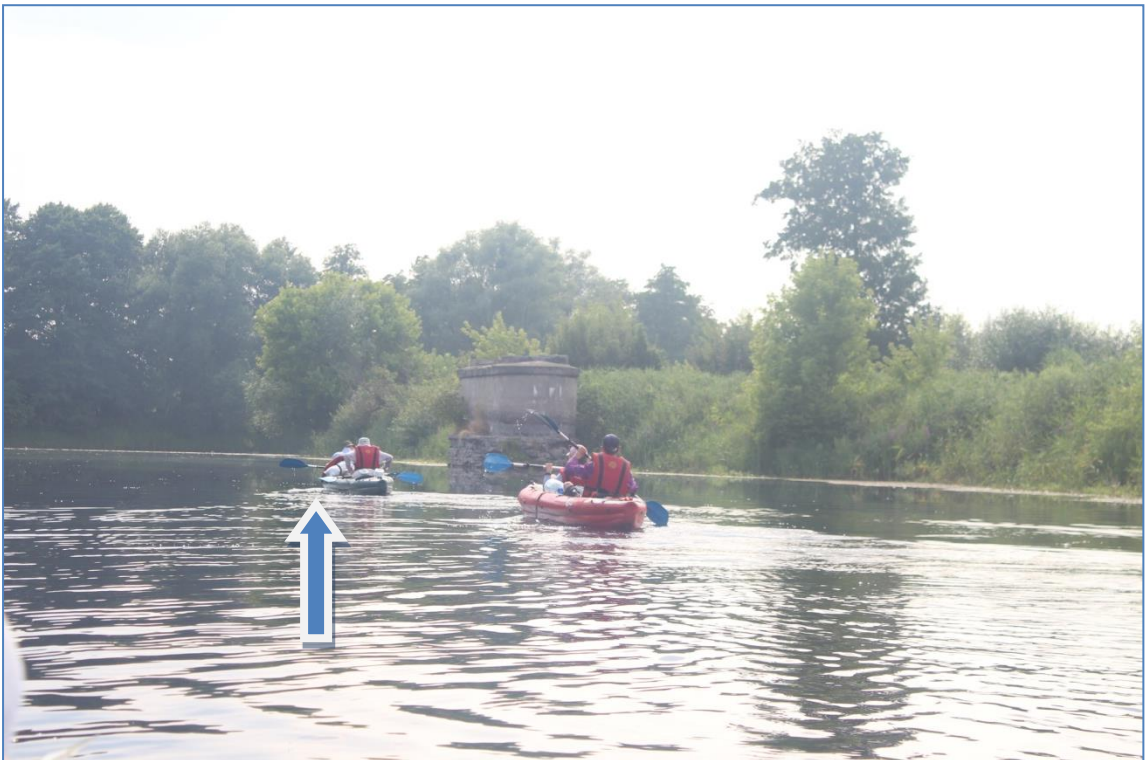

Фото 28. Бетонні «бики» зруйнованого мосту

Фото 29. Міст біля села Козятин

Провеслувавши ще пару кілометрів (20 хв.), стаємо на ночівлю за селом Козятин. Лівий берег, піщана коса, місця для наметів достатньо, дров мало (фото 30, 31).

Фото 30. Місце другої ночівлі

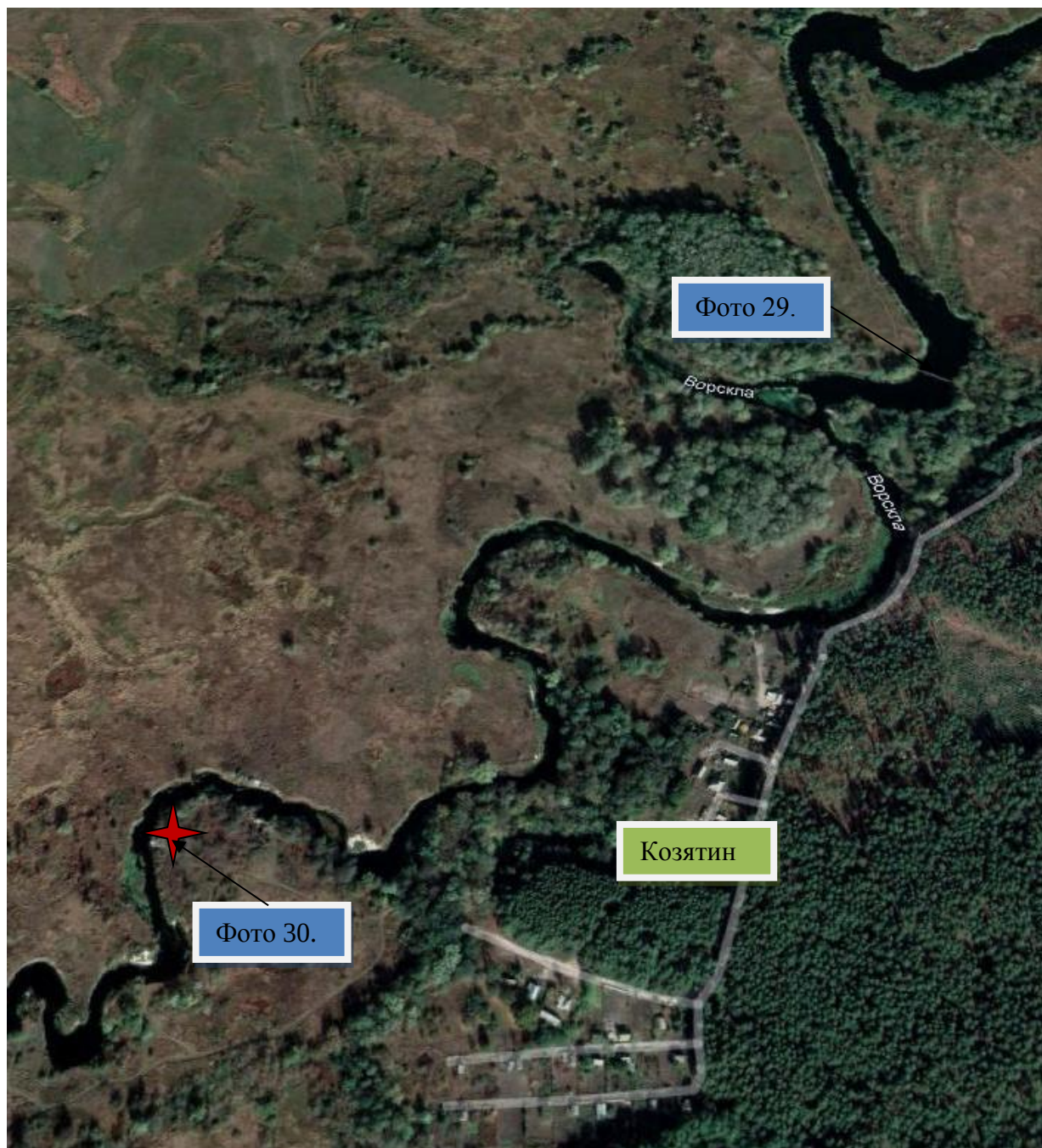

Фото 31. Місце другої ночівлі

День третій
19 липня 2021 року
с. Козятин – с. Лутище

Ходовий час 5 год. 20 хв.

Пройдено 25 км

Погодні умови: +22°C вдень, +12°C вночі. Сонячно

Вихід о 10 годині

Стали на ночівлю о 18 годині

Добре відпочивши рушаємо далі. Ворскла досить вузька 10 - 20 метрів, звивиста, течія сильна. У руслі багато мілин та притоплених дерев (фото 32). Через 20 хв. (1 км) минаємо пляж села Пристань (фото 33), а ще через 1 км (10 хв.) пляж бази відпочинку «Одесса» (фото 34).

Фото 32. Ворскла на цій ділянці

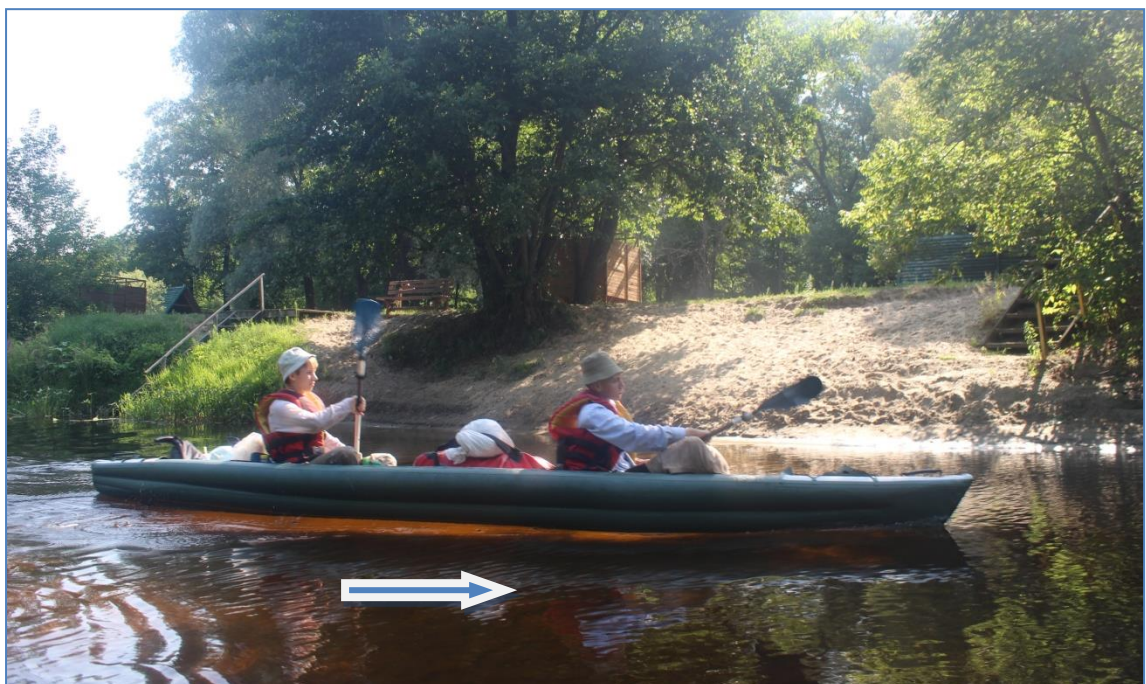

Фото 33. Пляж села Пристань

А ще через 1 кілометр (10 хв.) бачимо міст на трасі Охтирка – Полтава (фото 35). Перед мостом Ворскла утворює широку заплаву. За мостом на правому березі зона відпочинку. Берег щільно забудований (фото 36). Бари, ресторани, все дуже дорого. До села Чернеччина досить далеко. Поповнити запаси буде можливість пізніше.

Фото 34. Одесса на Ворсклі

Фото 35. Міст на трасі Охтирка - Полтава

За мостом на правому березі видніються будівлі монастиря, що знаходиться біля с. Чернечина. Зробивши плавний поворот Ворскла підходить під схили Замкової гори – 1 км (30 хв.).

Фото 36. Берег щільно забудований

На екскурсію та поповнення запасів питної води витратили 2 години. (фото 37, 38). На виході з села минаємо залишки дерев'яного мосту (фото 39). Більшість опор спилині на рівні води, тому побачити їх вчасно неможливо. Безпечний прохід під правим берегом.

Фото 37. Екскурсія до монастиря

Фото 38. Екскурсія до монастиря

Фото 39. Залишки моста

Далі річка тече відкритою місцевістю. Низькі береги вкриті луками. Через 3 км (40 хв.) входить у низинний, вільховий ліс, звужується до 10-15 м. У руслі велика кількість притоплених дерев та мілин (фото 40).

Фото 40. Завали та мілини у руслі

Пройшовши 2 км (30 хв.) бачимо на лівому березі будівлі села Буймерівка та великий, обладнаний пляж (фото 41). Охорона не дозволяє причалювати. За потребою є можливість вийти на берег за крайньою хатою села.

Фото 41. Пляж спа-курорту в с. Буймерівка

Зразу за селом завал. Долаємо просовуючи байдарки по підтопленим колодам. Надувні проходять легше (фото 42). Далі річка протікає вздовж правого корінного берега. Русло широкіше – 40-50 м, сильно заросло водоростями, через які доводилося пробивати собі прохід (фото 43).

Фото 42. Долаємо завал

Фото 43. Русло вщент заросло водоростями

Через 6 км (1 год.) проходимо залишки мосту у селі Журавне (фото 44). З води видно дерев'яну церкву. У селі є можливість поповнити запаси води, працює продуктова лавка. Далі русло виходить у широку пойму, річка тече по відкритій місцевості, берега низькі, вкриті луками. Ворскла дуже петляє, деякі повороти більше 120 градусів (фото 45).

Фото 44. Залишки мосту в с. Журавне

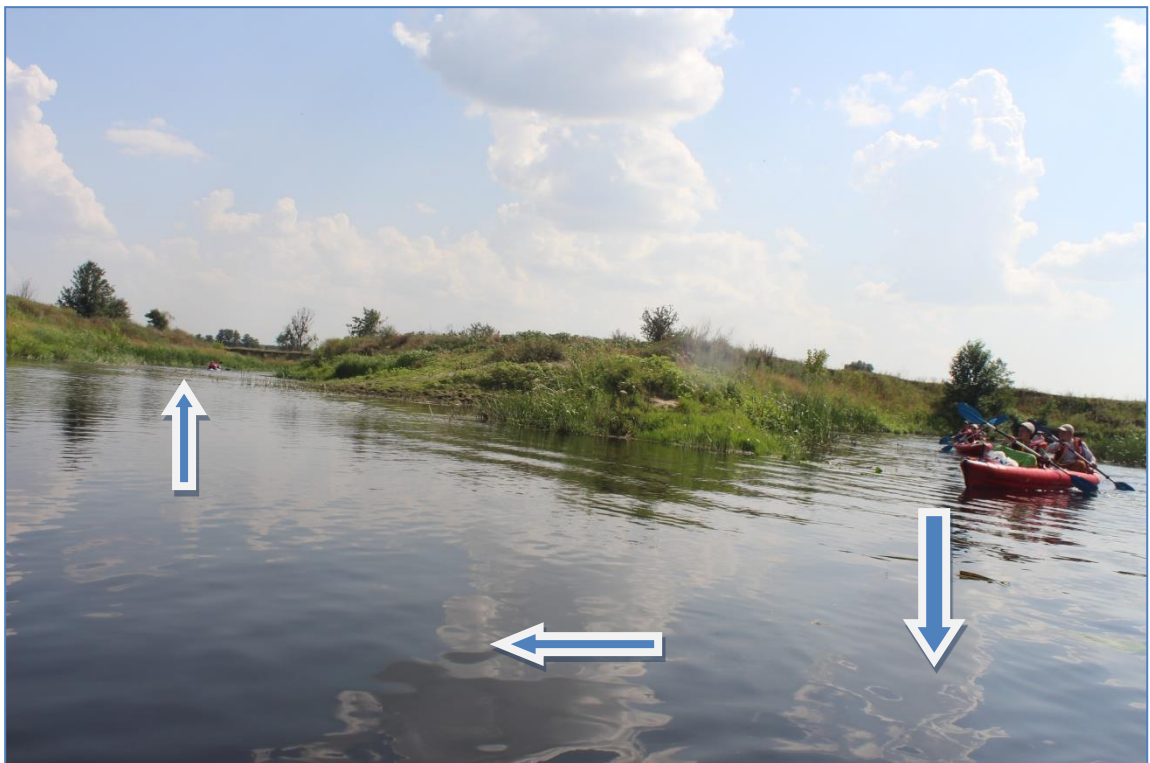

Фото 45. Повороти під 120 градусів

Попетлявши заплавою Ворскли 2 год. (10 км), стаємо на ночівлю на правому березі. Плєж, велика галявина, стїл, дров мало (фото 46, 47).

Фото 46. Місце ночівлі

Фото 47. Місце ночівлі

**День четвертий
20 липня 2021 року**

Днювання

Погодні умови: +23°C вдень, +12°C вночі

Короткочасно - сильний вітер, гроза

Шукаючи дрова знайшли законсервовану свердловину (фото 48). Сходили на екскурсію до с. Лутище. Відвідали шкільний краєзнавчий музей, меморіал Слави (фото 49, 50, 51).

Фото 49. Законсервована свердловина

Фото 50. Екскурсія до с. Лутище

Фото 51. Екскурсія до с. Лутище

День п'ятий
21 липня 2021 року
с. Лутище – с. Млиники

Ходовий час 5 год.

Пройдено 25 км

Погодні умови: +22°C вдень, +12°C вночі. Сонячно

Вихід о 10 годині

Стали на ночівлю о 17 годині

О 10 год. ранку виходимо на маршрут. Пройшовши один поворот, бачимо міст перед с. Лутище (фото 52), а ще через кілометр (10 хв.) його околиці. Течія досить сильна особливо на поворотах. Русло звивисте, глибоке. (фото 53).

Фото 52. Міст біля с. Лутище

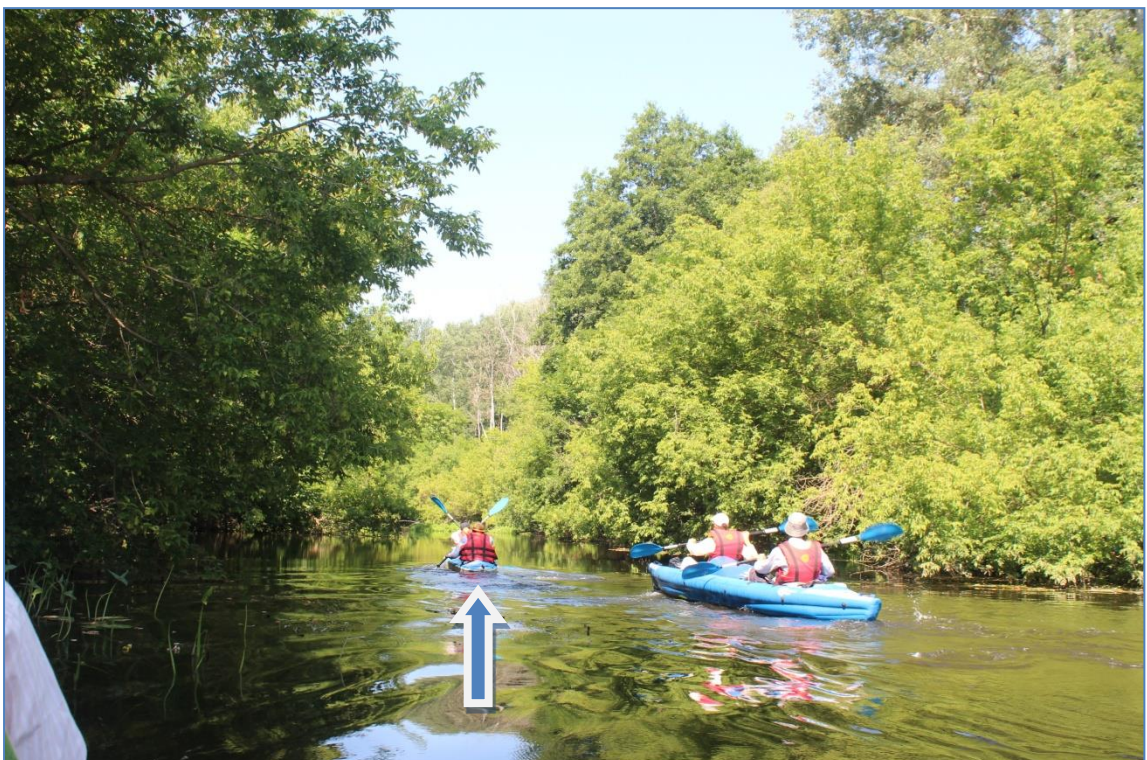

Фото 53. Типовий вигляд русла

Через 2 км (20 хв.) підходимо впритул до правого корінного берега, схили якого вкриті лісом. Лівий берег низький. Пройшовши ще два кілометри (20 хв.) бачимо будівлі села Скелька. Робимо привал та йдемо на екскурсію до виходів кварцового піщанику (фото 54). З вершини пагорба відкривається мальовничий вид на заплаву Ворскли. У селі є можливість поповнити запаси питної води (фото 55).

Фото 54. Піщаний схил у районі с. Скельки

Фото 55. Поповнюємо запаси питної води

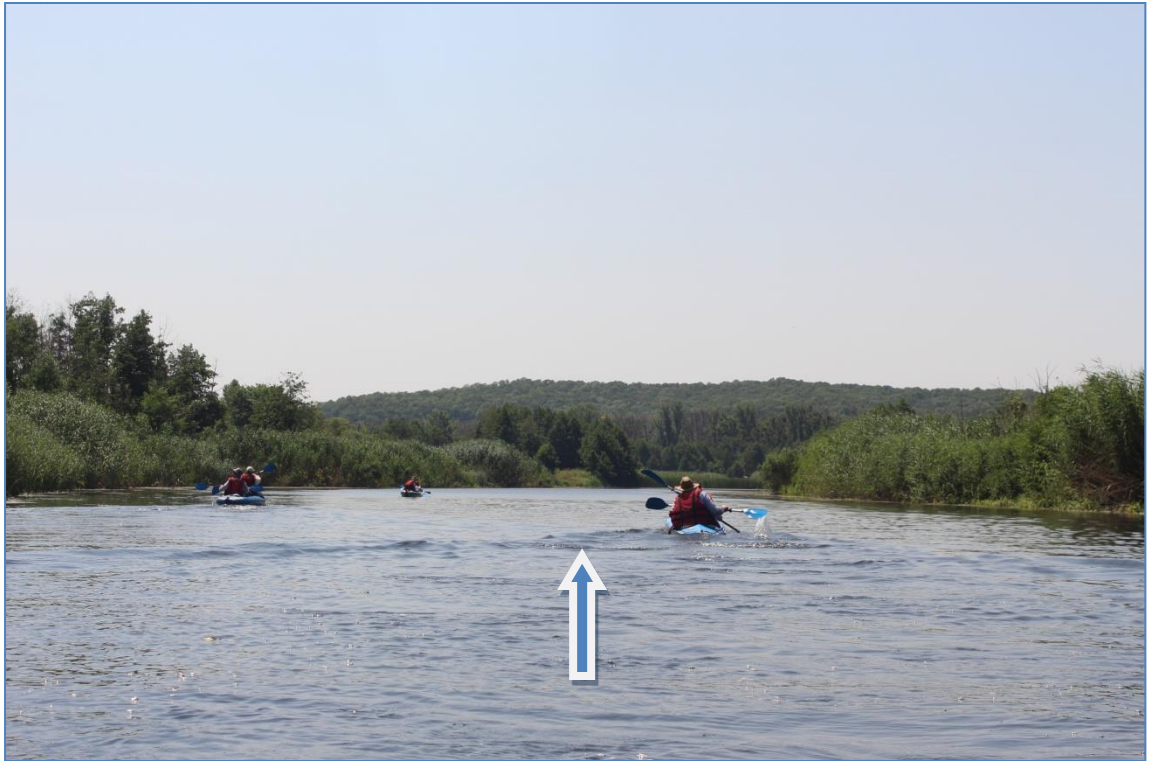

Фото 56. Руслове водосховище

На екскурсію та відпочинок витратили одну годину. Рухаємося далі. Починається руслове водосховище. Про це говорить відсутність течії та підтоплені береги (фото 56). Пройшовши від Скульок 4 км (40 хв.), знову підходимо до схилів правого корінного берега на яких розташоване с. Куземин. (фото 57)

Фото 57. Підходимо до схилів правого корінного берега

Проходимо міст перед селом Куземин (фото 58). Далі – 3 км (30 хв.) стоячою водою і ми бачимо першу дамбу на річці Ворскла (фото 59). Обносимо дамбу правим берегом. Вихід на берег та місце посадки зручне, нести не більше 100 метрів (фото 60). На березі обладнані місця відпочинку з накриттям та столами. Обідаємо.

Фото 58. Міст у с.Куземин

Фото 59. Дамба за с.Куземин

Ворскла після дамби досить широка 30-50 м, повноводна, течія слабка, підсилюється на поворотах. Береги на косах заросли вербою та вільхою. На високих берегах соснові або мішані ліси (фото 61).

Фото 60. Дамба за с. Куземин. Схема обносу

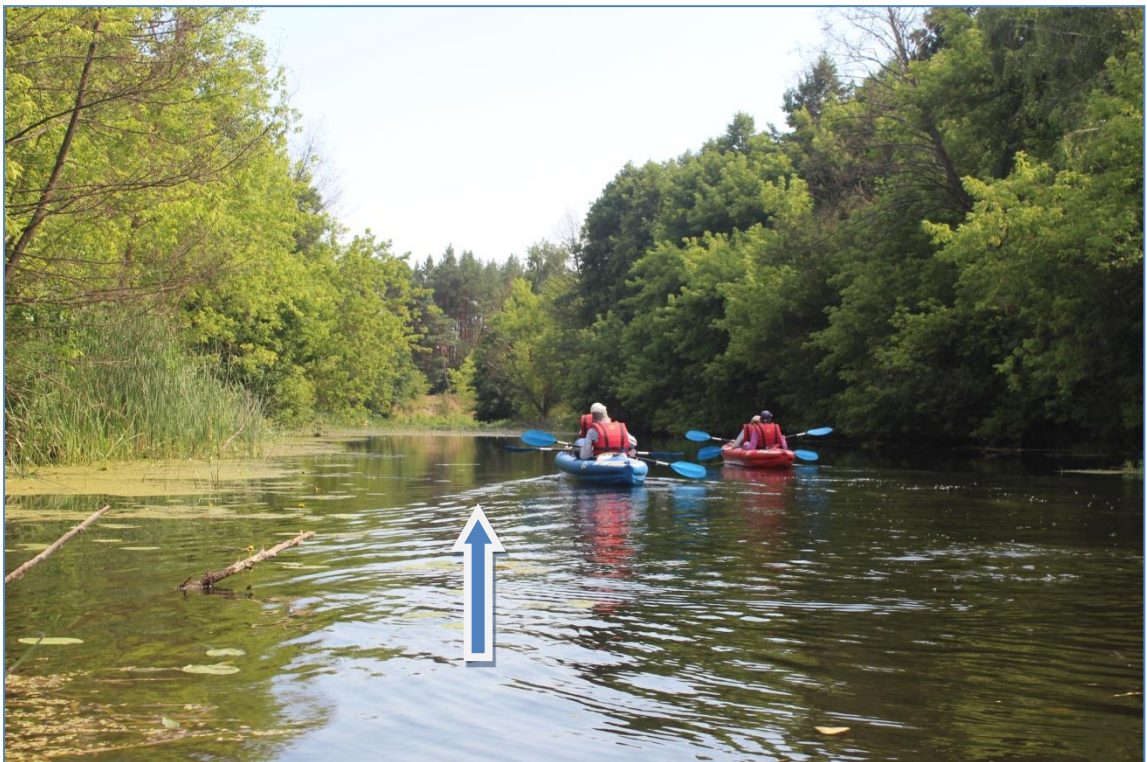

Фото 61. Типовий вигляд русла

Через 7 кілометрів (1,5 години) річка робить плавний поворот довжиною 3 кілометр і ми бачимо міст на трасі Котельва - Бельск (фото 62). Далі Ворскла сильно заросла водоростями. Течія слабка. Берега поросли лісом (фото 63).

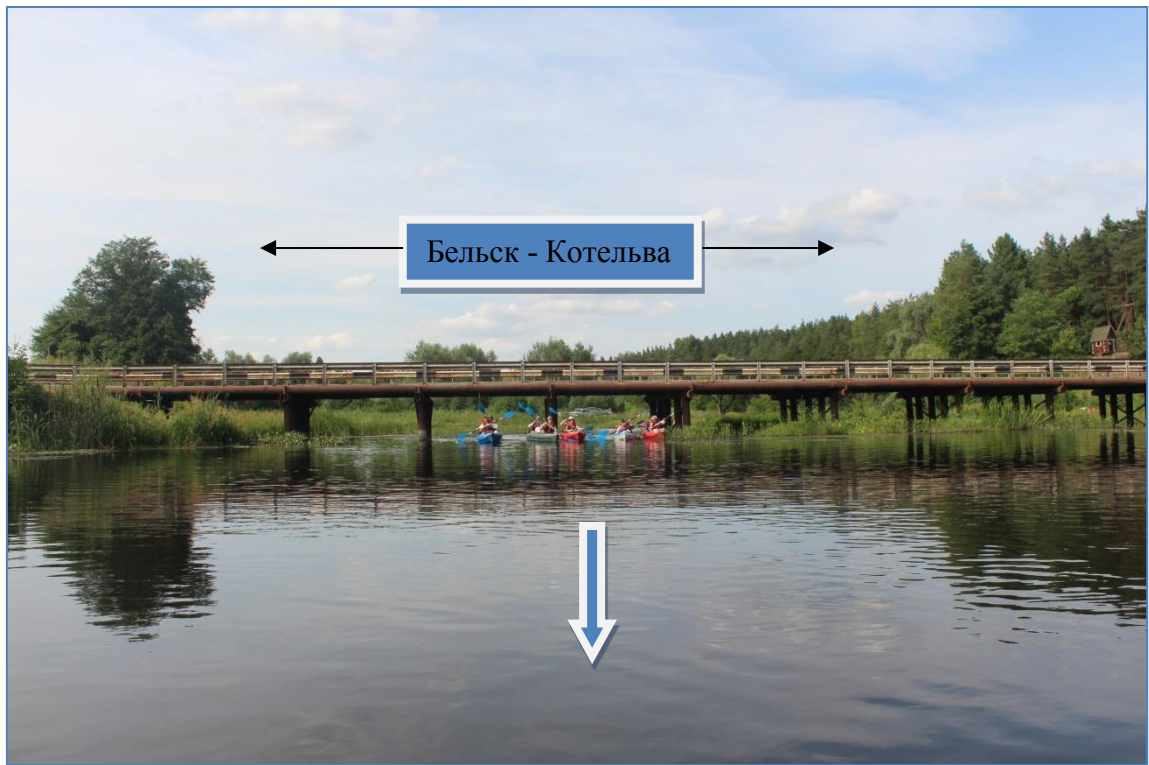

Фото 62. Міст на трасі Котельва - Бельск

Фото 63. Ворскла сильно заросла водоростями

Після години постійної боротьби с заростями водоростей, пройшовши 4 км (1 год.) бачимо з лівого берега с. Млинки. У селі працює магазин та є можливість поповнити запаси питної води. Для цього краще зробити зупинку біля залишків паромної переправи (фото 64). Провеслувавши ще 30 хв. (2 км), стаємо на ночівлю. Правий берег, маленький пляж (причалити можуть одночасно тільки дві байдарки), велика галявина, стіл, сосновий ліс, дров достатньо (фото 65, 66, 67).

Фото 64. Залишки порому та зони відпочинку

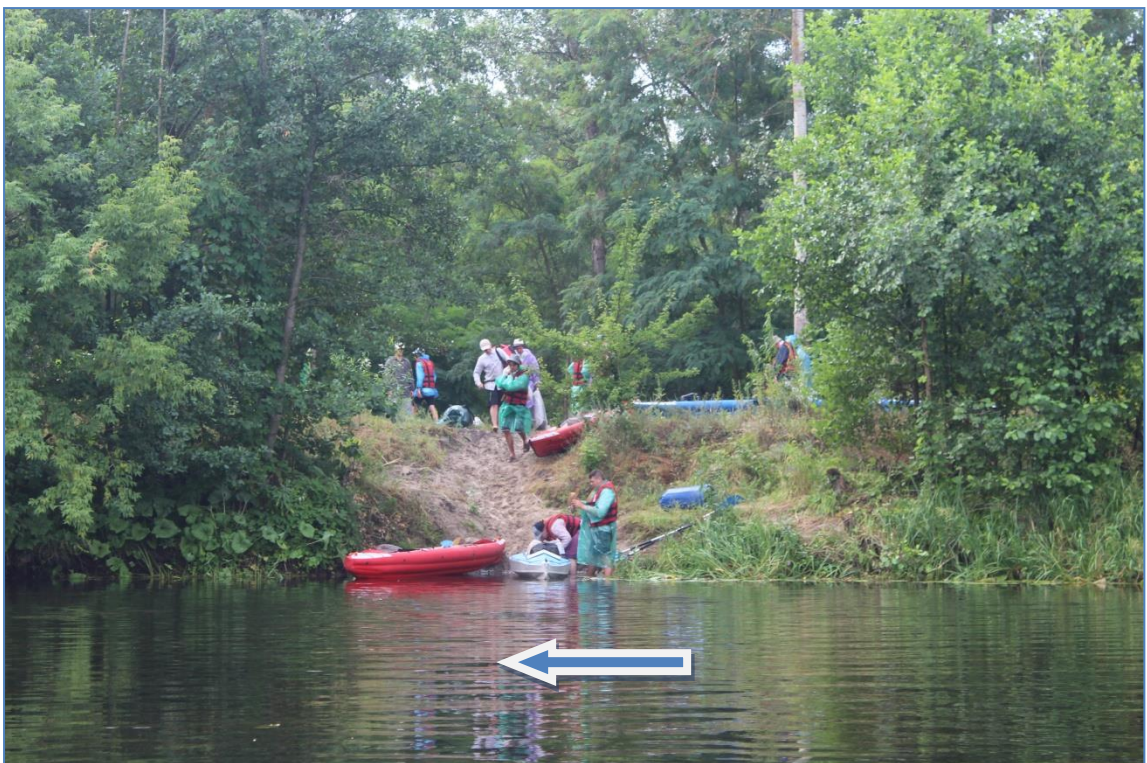

Фото 65. Місце виходу на берег

Фото 66, 67. Місце ночівлі

День шостий
22 липня 2021 року
с. Млинка – с. Шевченкове

Ходовий час 3 год. 30 хв.

Пройдено 21 км

Погодні умови: +22°C вдень, +12°C вночі. Сонячно, грозовий дощ

Вихід о 9 годині

Стали на ночівлю об 17 годині

Далі русло має всі ознаки руслового водосховища: відсутність течії, підтоплені береги, порівняно велика ширина. Пройшовши 3 км (30 хв.) бачимо дамбу яка знаходиться перед селом Деревки (фото 68). Обносимо дамбу лівим берегом (фото 69, 70). Місце вигрузки та загрузки достатньо зручне. Відстань між ними не більше ста метрів. При спуску на воду треба бути обережним бо плити досить слизькі (особливо мокрі).

Фото 68. Дамба перед селом Деревки

Фото 69. Обносимо лівим берегом

Нижче дамби річка залишається широкою, але міліє, заростає водоростями по всій ширині (фото 71).

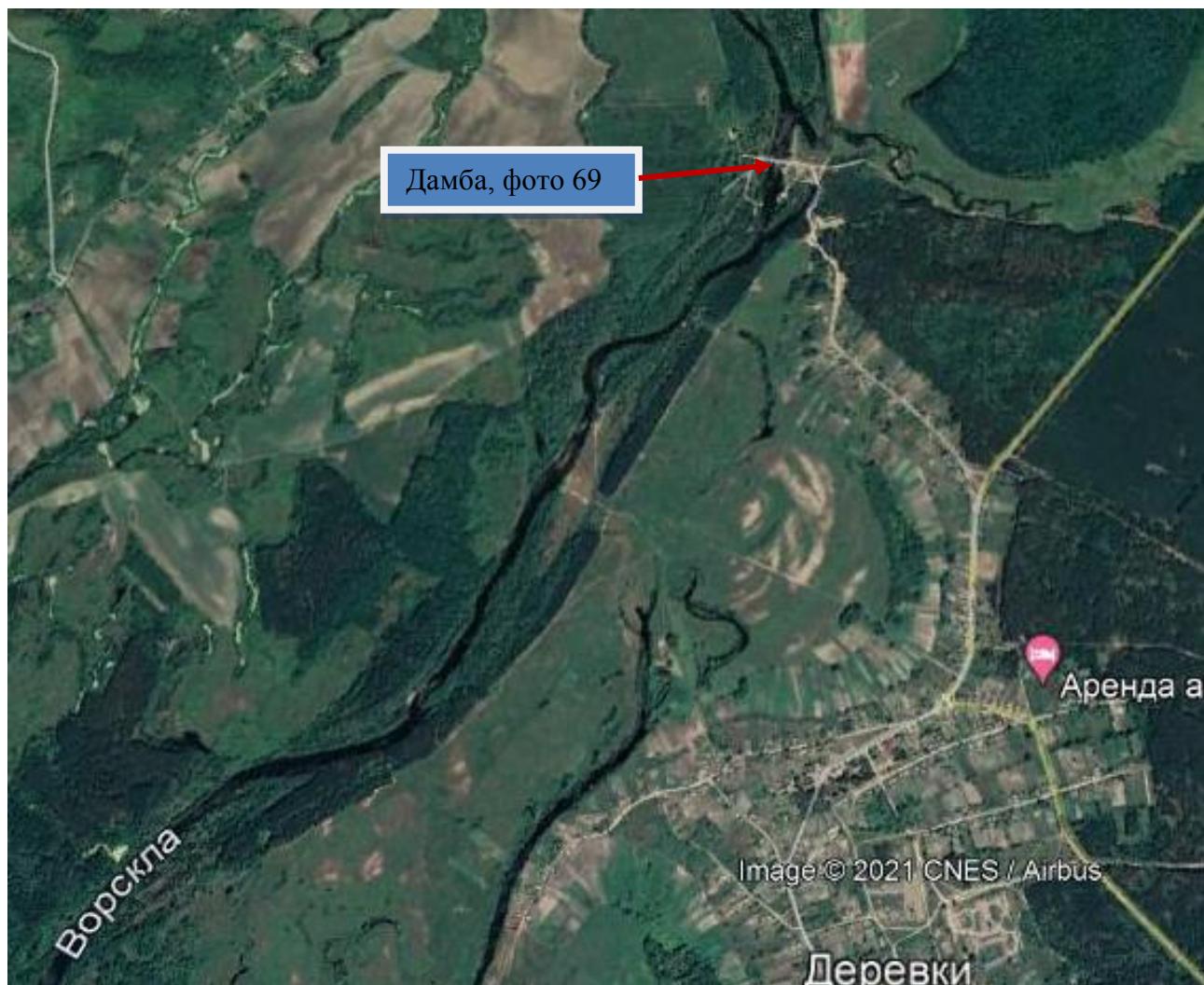

Фото 70. Місце знаходження дамби на місцевості

Фото 71. Русло заросло по всій ширині

Пройшовши 5 км (1 год.), бачимо схили правого корінного берега. На ньому розташоване велике село Опошня. Річка стає повноводною, візуально глибшою, течія майже відсутня. Берега низькі поросли верболозом та вільхою. Все вказує на близькість чергової дамби (фото 72). Попрацювавши веслами ще годину (6 км) бачимо дамбу ГЕС перед с. Миські Млини (фото 73). Обносимо дамбу лівим берегом, витративши на це 1 годину. Місце висадки вузьке. Одночасно можна вигружати не більше двох байдарок. На посадці треба звернути увагу на гранітні валуни які можуть пошкодити байдарку, нести не більше 100 м (фото 74).

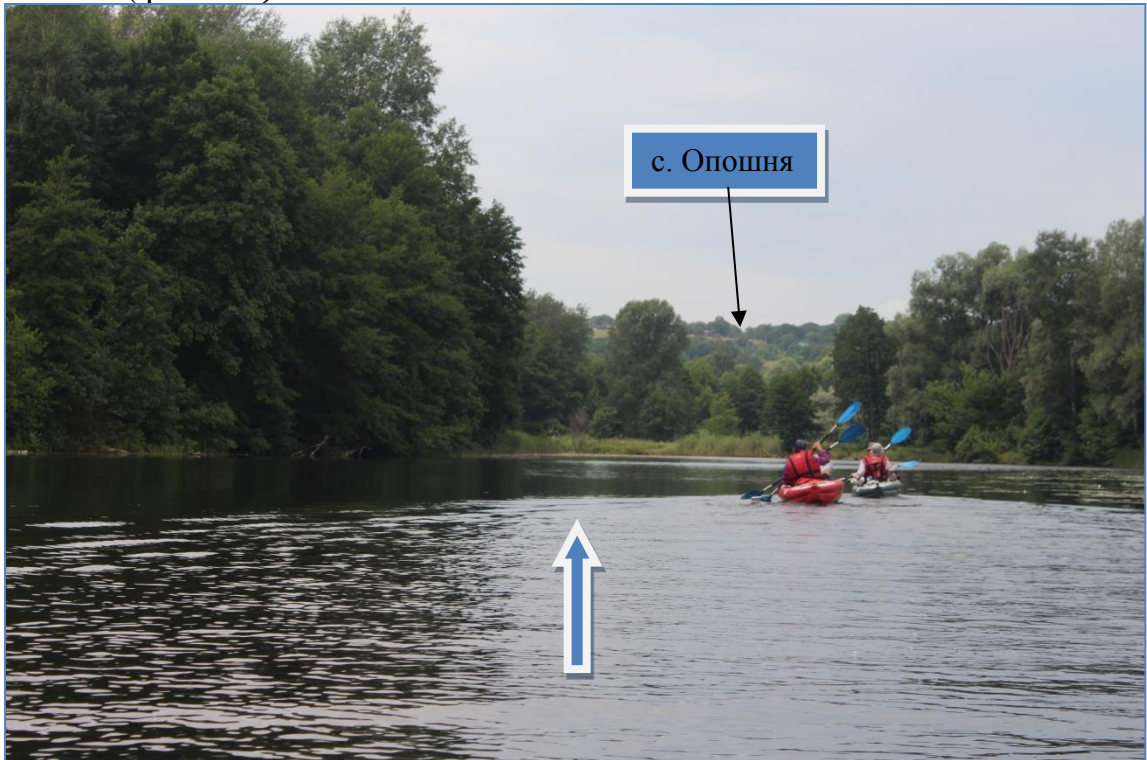

Фото 72. с. Опошня

Фото 73. Дамба ГЕС перед с. Миські Млини

Зразу за дамбою пристаємо до правого берега, та йдемо на екскурсію до музею філософа Леоніда Сморжа (фото 74). Від річки 15 хвилин ходу. По дорозі є можливість зайти у продовольчий магазин, набрати води.

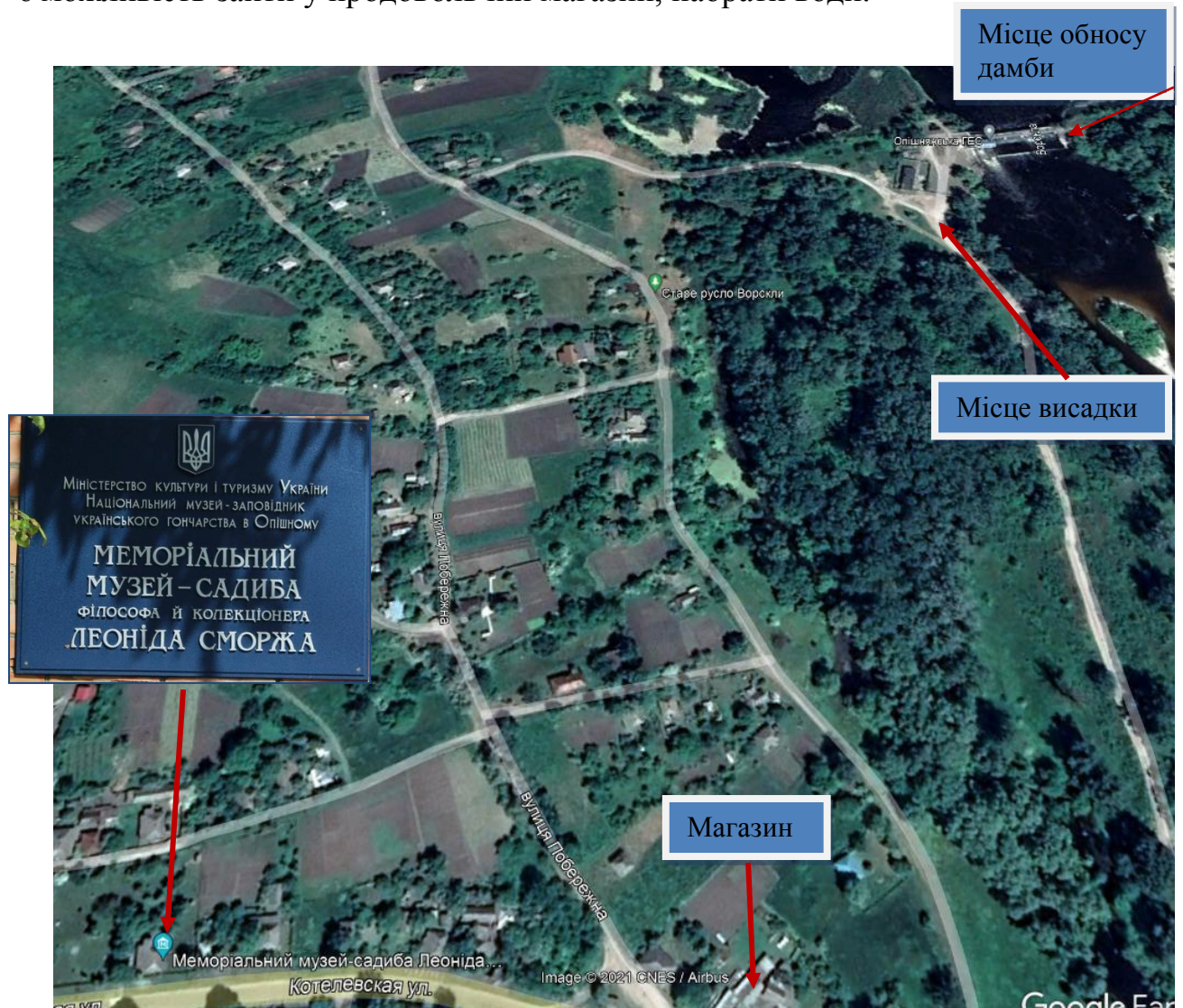

Фото 74. Екскурсія до музею Л. Сморжа

За дамбою русло стає вужчим. З'являється течія. Не пройшовши і кілометра (10 хв.) бачимо два мости (другий новий, діючий) на трасі Опошня – Колонтаєв (фото 75). За мостом русло дещо звужується, течія досить сильна, особливо на поворотах та мілинах. Наступні 4 кілометри (30 хв.) річка петляє вздовж с. Карабазівка (фото 76).

Фото 75. Мости на трасі Опошня – Колонтаєв

Фото 76. Пляж с. Карабазівка

Веслючи далі, стикаємося з наслідками активної газо- та нафтодобуваючою діяльністю у цій місцевості. Зпочатку повітряний газопровід, а потім підводний. Причому у другому випадку труба йде з рівнем води і для проходження байдарки доводилось перетягувати. Глибина річки біля труби 0,5 – 1 метр (фото 77, 78).

Фото 78. Повітряний газопровід

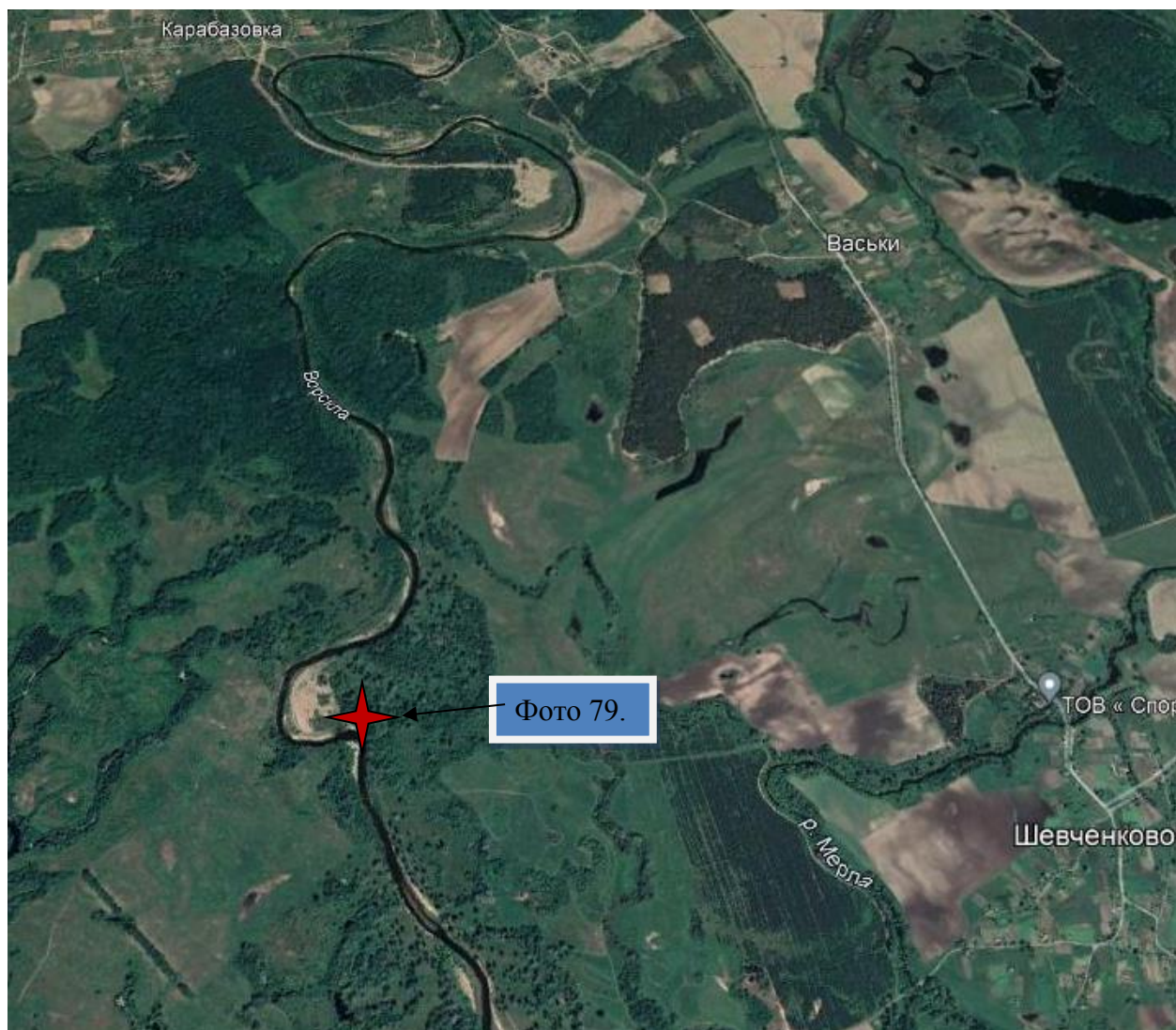

Фото 78. Проходження підводного трубопроводу

Проходимо ще 2 км (20 хв.) стаємо на ночівлю. Лівий берег, пляж, місця для наметів та дров достатньо (фото 79, 80).

Фото 79, 80 Місце ночівлі

День сьомий
23 липня 2021 року
с. Шевченкове –с. Петрівка

Ходовий час 5 год.

Пройдено 28 км

Погодні умови: +25°C вдень, +15°C вночі. Сонячно

Вихід о 9 годині

Стали на ночівлю об 18 годині

Добре відпочивши, рухаємося далі. Русло досить звивисте, мілке, течія досить сильна. Береги обривчасті. На різкому повороті впираємося у завал (фото 81). Прочищаємо прохід під лівим берегом. Пройшовши зранку близько 3 км (30 хв.), минаємо ліву притоку р. Мерло (фото 82).

Фото 81. Долаємо завал

Фото 82. Ліва притока р. Мерло

Русло продовжує меандрувати, багато підтоплених дерев, трапляються невеликі пляжі, берега зарослі. Пройшовши 3 кілометри (30 хв.) бачимо пішохідний місток біля с.Писарівщина (фото 83). Села з води не видно. Далі річка знов повертає до правого корінного берега, який все частіше видно на обрії. Пройшовши від притока близько 8 км (1,5 год.), минаємо міст перед с. Михайлівка (фото 84).

Фото 83. Пішохідний місток біля с.Писаревщина

Фото 84. Міст перед с. Михайлівка

Після мосту характеристики русла зберігаються. Лівий берег, борова тераса, яка поросла сосновим лісом. Правий низький, вкритий верболозом. Знову долаємо завали (фото 85). Провеслувавши 8 кілометрів (1,5 години) бачимо схили правого корінного берега, а на ньому будівлі садових ділянок перед с Слиньків Яр (фото 86). Далі Ворскла йде вздовж корінного берега, а через 2 км (20 хв.) робить велику петлю утворюючи на правому березі великий півострів. Вся його площа зайнята будівлями зони відпочинку «Мис Доброї Надії», є навіть пішохідний міст до пляжної зони (фото 87). Знову стикнулися з ворожим ставленням до байдарок.

Фото 85. Долаємо черговий завал

Фото 86. Будівлі садових ділянок перед с Слиньків Яр

Фото 87. Зона відпочинку «Мис Доброї Надії»

Провеслувавши ще з 10 хвилин (1 км) бачимо низький міст. Завдячуючи низькому рівню води проходимо під ним (фото 87).

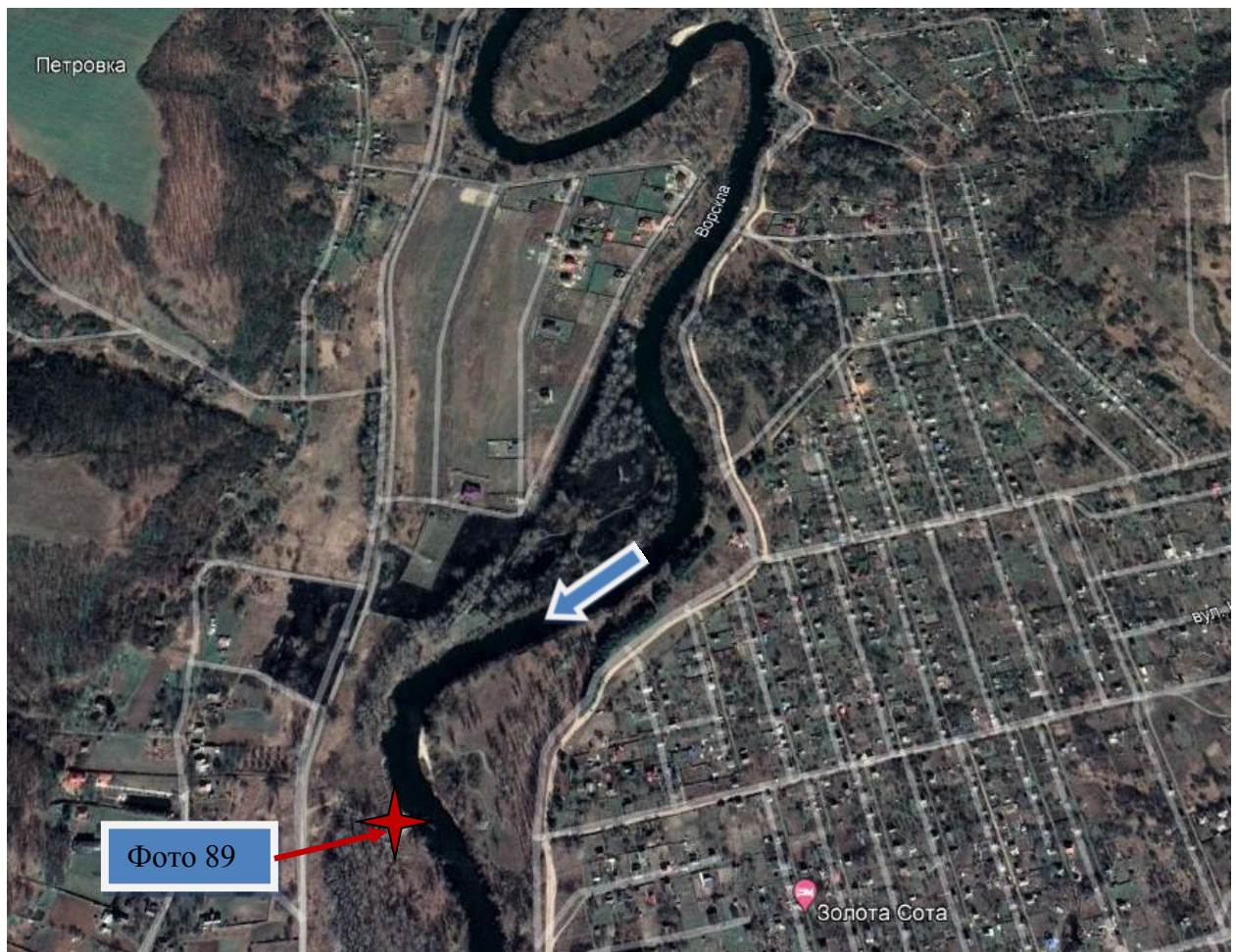

Фото 88. Міст між селами Гавронці – Глоди

Після мосту правий берег густо заселений. Уздовж річки йде автомобільна дорога. Пройшовши 3 км (30 хв.) на пляжі с. Петрівка стаємо на цьому ночівлю (фото 89, 90). Правий берег, штучний пляж, місця для наметів достатньо, дров мало.

Фото 89, 90. Місце сьомої ночівлі

День восьмий
24 липня 2021 року
с. Петрівка – м. Полтава

Ходовий час 3 год. 30 хв.

Пройдено 20 км

Погодні умови: +25°C вдень.

Сонячно

Вихід о 9 годині

Стали на ночівлю о 14 годині

Починаємо останній ходовий день. Провеслувавши 30 хв. (3 км) бачимо пішохідний місток від траси до дач (фото 91). Пройшовши ще 6 км (1 год.) минаємо бетонний міст між селами Кротенки та Терновщина (фото 92). Майже зразу за ним ще один пішохідний місток (фото 93).

Фото 91. Пішохідний місток

Фото 92. Міст між селами Кротенки та Терновщина

Фото 93. Пішохідний місток у с. Кротенки

Нижче мосту на річці з'являються всі ознаки руслового водосховища. Пройшовши після мосту 5 кілометрів (1 год.), бачимо дамбу, яка розташована біля села Патлаєвка (фото 94, 95). Обносимо байдарки правим берегом. Місце вигрузки та загрузки достатньо зручні: вихід на пляжі, стаємо на воду з бетонних захисних плит. Відстань обносу не більше ста метрів.

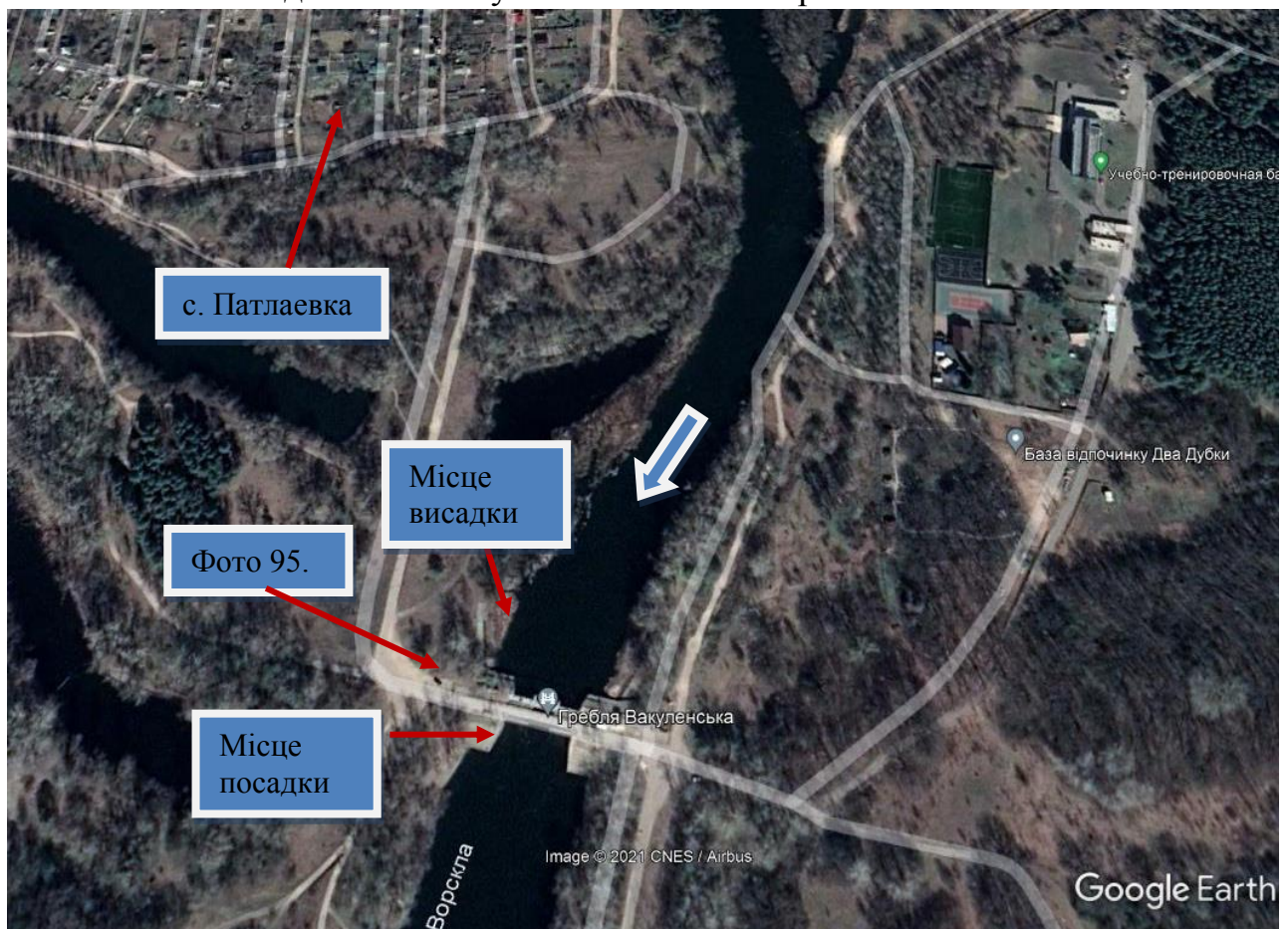

Фото 94. Дамба біля села Патлаєвка

Фото 95. Дамба біля села Патлаєвка

Нижче дамби Ворскла протікає передмістям Полтави. Береги щільно забудовані. Через 6 км (1 год.) проходимо залізничний міст, кінцевий пункт активної частини нашої подорожі (фото 96).

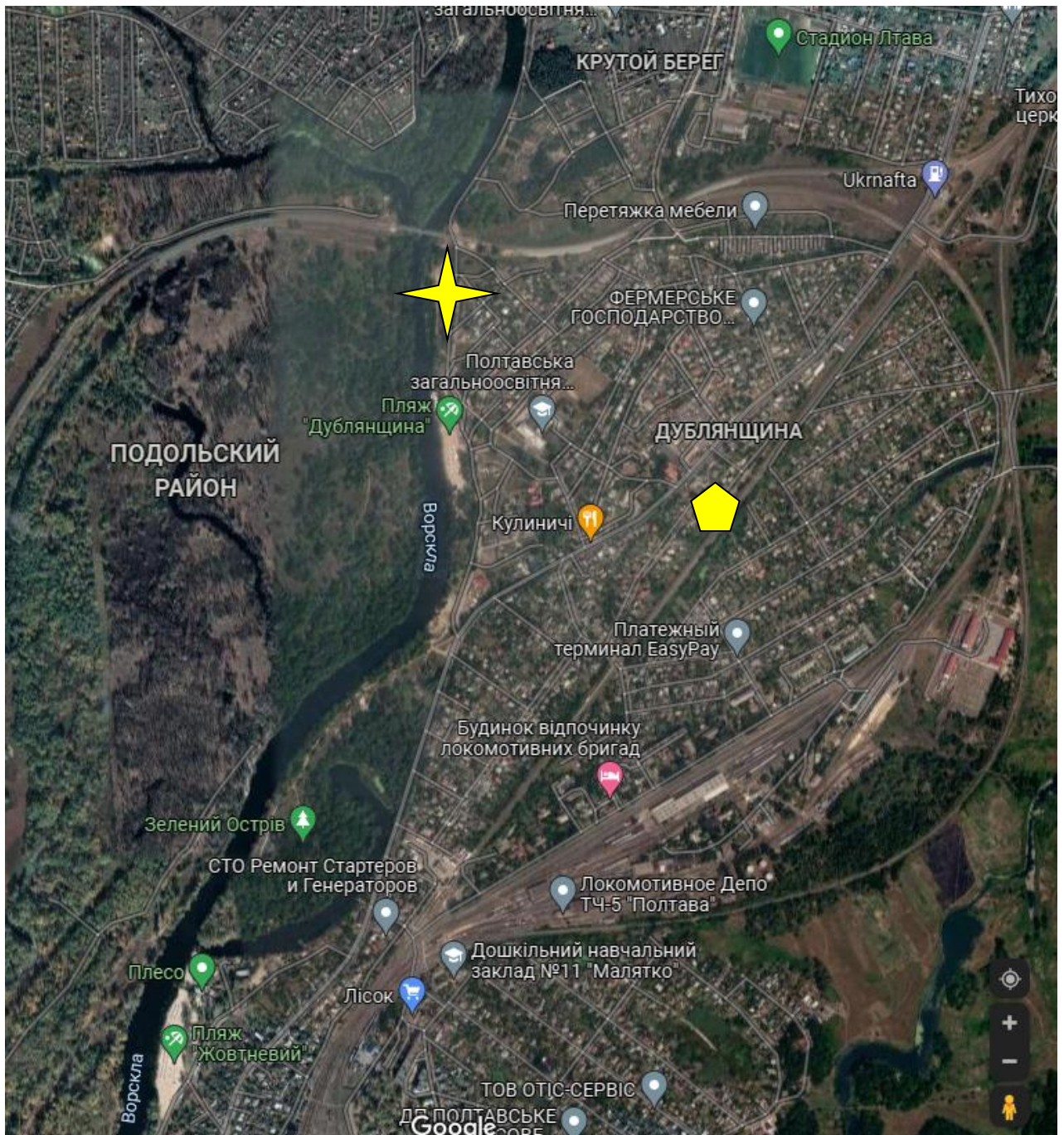
Фото 96. Залізничний міст, напрямом Полтава – Миргород

Закінчуємо подорож зразу за мостом. Зручне місце для закінчення походу: вже у місті Полтава, але можна поставити намети у лісосмузі. Лівий берег, невеличкий пляж, велика галявина, дров немає. Неподалік міський пляж Дублянщина. Сушимо та збираємо байдарки, ставимо табір та йдемо на екскурсію до міста (фото 97, 98). До зупинки громадського транспорту 10 хвилин пішки (фото 99).

Фото 97, 98. Збираємо байдарки та ставимо табір

Місце завершення походу

Зупинка міського транспорту

Фото 99. Місце завершення походу

ОПИС КРАЄЗНАВЧОЇ ТА СУСПІЛЬНО-КОРИСНОЇ РОБОТИ НА МАРШРУТІ

Наша подорож проходила через видатні історичні, краєзнавчі об'єкти та природоохоронні території. Учасниками групи були підготовлені короткі повідомлення про цікаві об'єкти, через які проходить маршрут походу (див. Додаток 3).

Ворскла типова рівнинна річка, на якій відсутні природні перешкоди. Але протікає вона густонаселеною місцевістю, тому у її руслі велика кількість антропогенних перешкод – дамб різного призначення. На подолання дамб витрачається багато часу та фізичних сил. Дамби вважаються стратегічними об'єктами, і тому не позначені на картах, доступна інформація про їх характер і місцезнаходження мізерна. На пройденій ділянці 5 дамб. Інформація про них та схеми обносів (див. Додаток 2) для наступників не буде зайва.

У цьому і полягала мета суспільно-корисної роботи на маршруті – уточнення місцезнаходження дамб та виявлення найбільш прийнятних шляхів обносу для організації наступних походів.

Звіт про похід було презентовано на підсумковій конференції обласного етапу змагань зі спортивних туристських походів учнівської та студентської молоді, що проходила 4 грудня 2021 року (фото к1, к2)

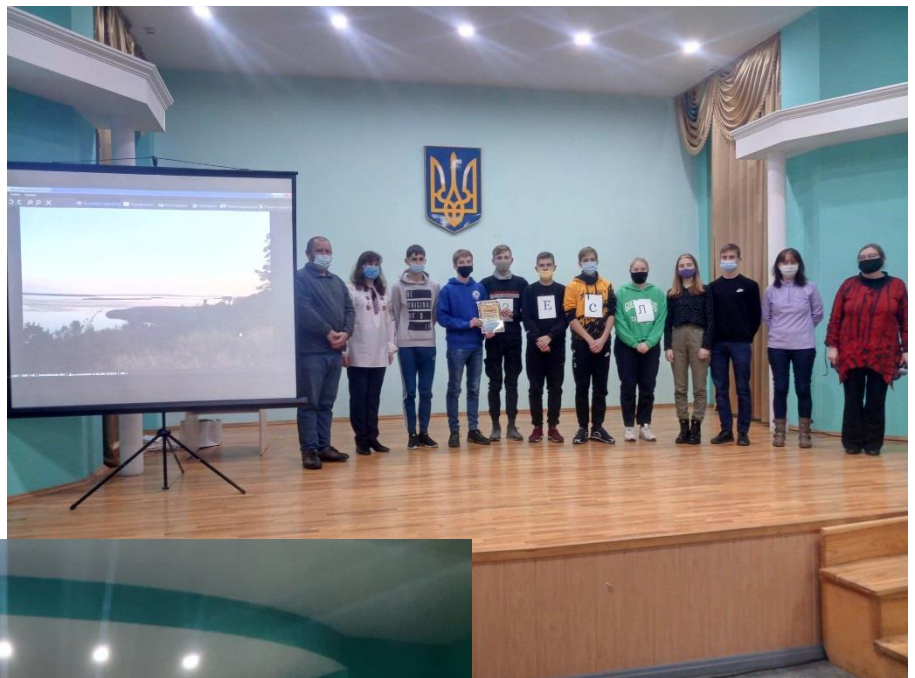

Фото к1, к2.
Підсумкова конференція

Під час походу юними туристами було проведено кілька екскурсій, а саме:

- Замкову гору з будівлями монастирю, який зараз активно реставрується (фото к3) у селі Чернеччина;

Фото к3

- дерев'яну церкву XVI століття у селі Журавне (фото к4);

Фото к4

- краєзнавчий музей при загальноосвітньому навчальному закладі села Лутище під час днювання (див. фото 50, 51)

- геологічний об'єкт, скельні виходи тектонічних порід біля села Скелька (фото к5).

Фото к5

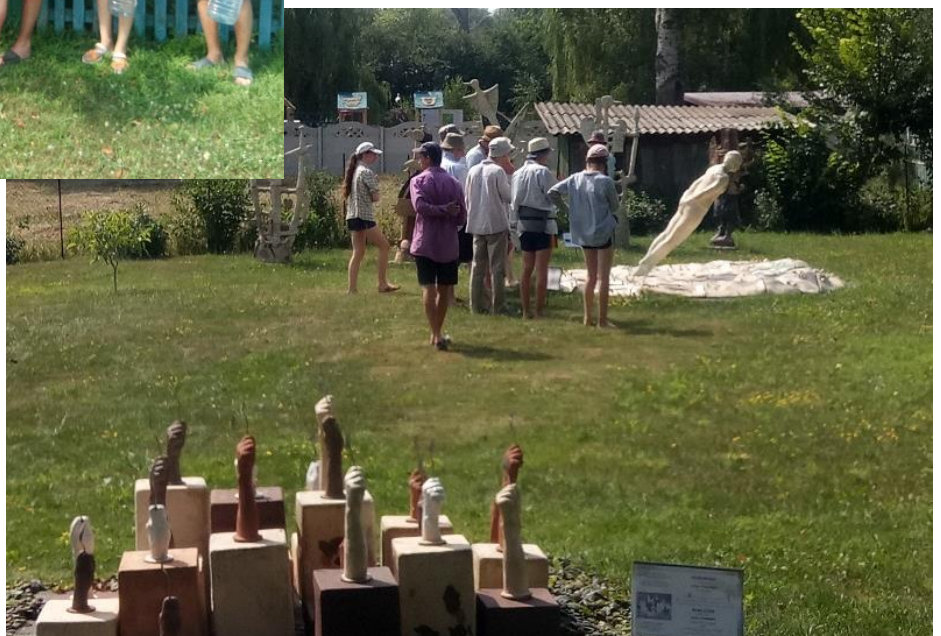

У селі Міські Млини відвідали меморіальний музей-садибу філософа і колекціонера Леоніда Сморжа (фото к6, к7)

Фото к6

Фото к7

Ну і перлиною нашої подорожі є,
звичайно, м. Полтава
(фото к8, к9).

Фото к8

Фото к9

Ми відвідали садибу І.П. Котляревського
(фото к10,
к11, к12)

Фото к10

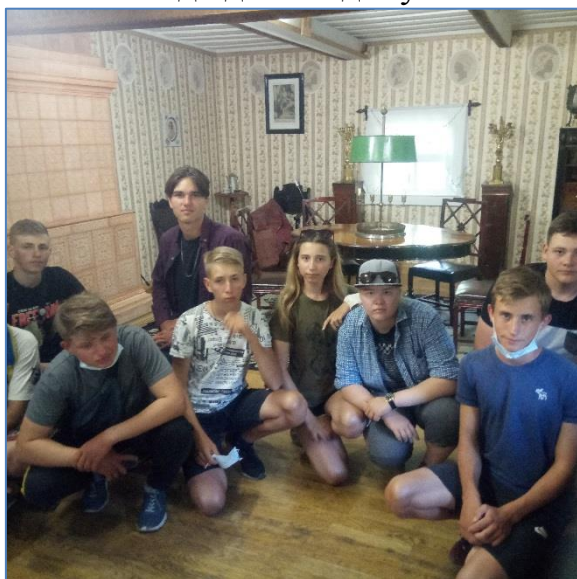

Фото к11

Фото к12

Провели екскурсію
Полтавою:
Побачили пам'ятник
полтавській галушці
(фото к13);
Пам'ятний хрест
загиблим козакам
(фото к14);
Білу ротонду на Івановій
горі, збудовану на честь
300-річчя Полтавської
битви (фото к15) і ще
багато цікавих і
визначних місць.

Фото к13

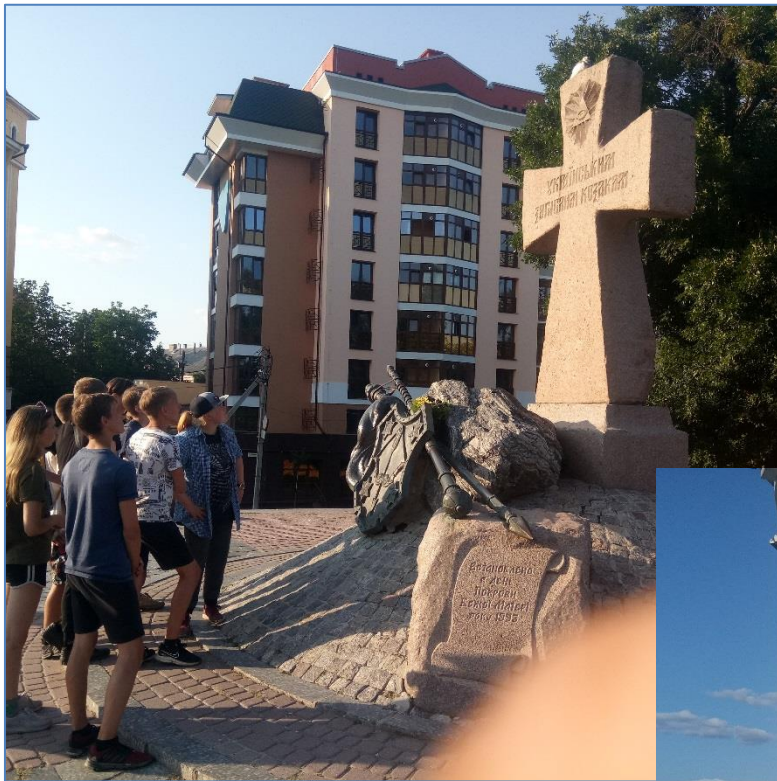
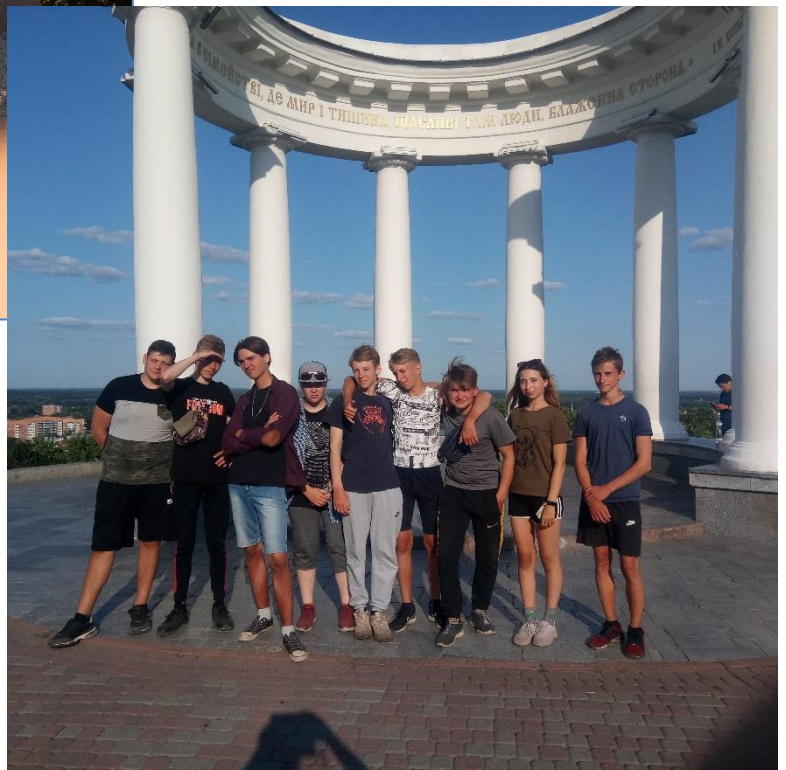

Фото к 14

Фото к 15

ПІДСУМКИ. ВИСНОВКИ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Маршрут було пройдено усією групою без відхилень від запланованого графіку походу та маршруту.

Картографічний матеріал достатньої якості, відповідає реальній обстановці на місцевості. Крім ділянки між селами Журавне та Лутище. Прохідне русло йде ближче до села Пилівка, а не так як показано на карті.

Подібні походи рекомендується проводити з травня по вересень. Для груп туристів з високою спортивною підготовкою цікавим буде проходження цього маршруту на початку квітня (по високій воді).

Похід проходить густонаселеною територією з широкою сіткою автомобільних доріг, тому під'їзди та від'їзди на маршруті зручні.

Місця ночівель походу можуть бути рекомендовані для походів такої складності. Ночівлі організовувалися в наметах.

Використовувались байдарки «Неріс» – чотири двомісних. У руслі річки знаходиться багато підтоплених дерев, тому не виключається пошкодження байдарок. Необхідно мати ремонтний набір, клей та резину для поточного ремонту.

Майже кожен день проходили грозові дощі у зв'язку з цим робили незаплановані зупинки перечікуючи негоду.

Маршрут багатий на історичні та природні пам'ятки. Рекомендуємо їх оглянути.

Завдання, поставлені перед учасниками подорожі, виконано.

Маршрут цікавий у спортивному та краєзнавчому аспектах. Для його подолання учасникам потрібно мати відповідну фізичну й технічну підготовку.

Інформація про похід розміщена на сайті: www.ospo.sumy.ua

ДОДАТКИ

Додаток 1

Маршрут походу починається від с. Іванівка Охтирського району Сумської області. До нього можна дістатися автобусом від автостанцій у містах Суми та Охтирка.

Замовити автотранспорт можна за телефонами в м. Суми 1589,1585.

Закінчується маршрут у м. Полтава, з якого залізничним транспортом можна дістатися в усі області України.

Краєзнавча цінність маршруту зумовлена його проходженням через місця, тісно пов'язані з історією нашої країни. Історичною перлиною маршруту є місто Полтава.

Адреси музеїв та пам'ятних місць у м. Полтава:

Полтавський літературно-меморіальний музей І. Котляревського
Першотравневий проспект 18. Тел. (0532) 569750

Вартість квитків: дитячий 15 грн, дорослий 25 грн

Екскурсія 100 грн

Меморіальний комплекс-садиба І.П. Котляревського
(філіал літературно-меморіального музею)
Соборний майдан, 3.

Полтавський літературно-меморіальний музей Панаса Мирного
вул. Панаса Мирного, 56.

Полтавський літературно-меморіальний музей В. Короленка
вул. Короленка, 1.

Полтавський музей авіації і космонавтики.
Першотравневий проспект, 16.

Полтавський художній музей (галерея мистецтв)
вул. Фрунзе, 5.

Полтавський краєзнавчий музей
вул. Конституції, 2.

Культові споруди:

Полтавський Хрестовоздвиженський монастир XVII - XVIII ст.
вул. Свердлова, 2а.

Пам'ятники Полтави:

Архітектурний ансамбль Круглої площі в Полтаві. 1804-1805 рр.;

Пам'ятник Т.Г. Шевченку;

Пам'ятник І.П. Котляревському (бульвар Котляревського);

Пам'ятник М.В. Гоголю (Театральна площа);

Пам'ятник Марусі Чурай (Театральна площа);

Пам'ятник полтавській галушці (Іванова гора).

Відділення зв'язку, медичні заклади, магазини, адміністративні установи є лише у великих населених пунктах: селах Кириківка, Климентове, Чернеччина, Журавне, Куземин, Котельва, Опішня.

У кінцевому пункті – залізнична станція м. Полтава знаходиться в трьохстах метрах від річки. На привокзальній площі є продовольчий ринок і магазини.

Частина маршруту, територією Сумської області, йде у межах Гетьманського національного природного парку.

Над річкою встановлене маркування, означені місця стоянок, на деяких збудовані столи та лави.

Меморіальний музей-садиба філософа й колекціонера опішненської кераміки Леоніда Сморжа.

Адреса: вул. Котелевська, 27, Міські Млини, Полтавщина, 38164

Режим роботи : пн., вт, сер, четв, суб – 9.00-17.00

п'ятниця, неділя – 9.00-16.00

Вартість: для дорослих 25 грн

для дітей 15 грн

РОБОЧА КАРТА

Умовні позначки

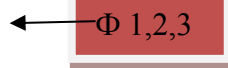
Початок та закінчення подорожі

Місця ночівель

Місце і напрям фотозйомки

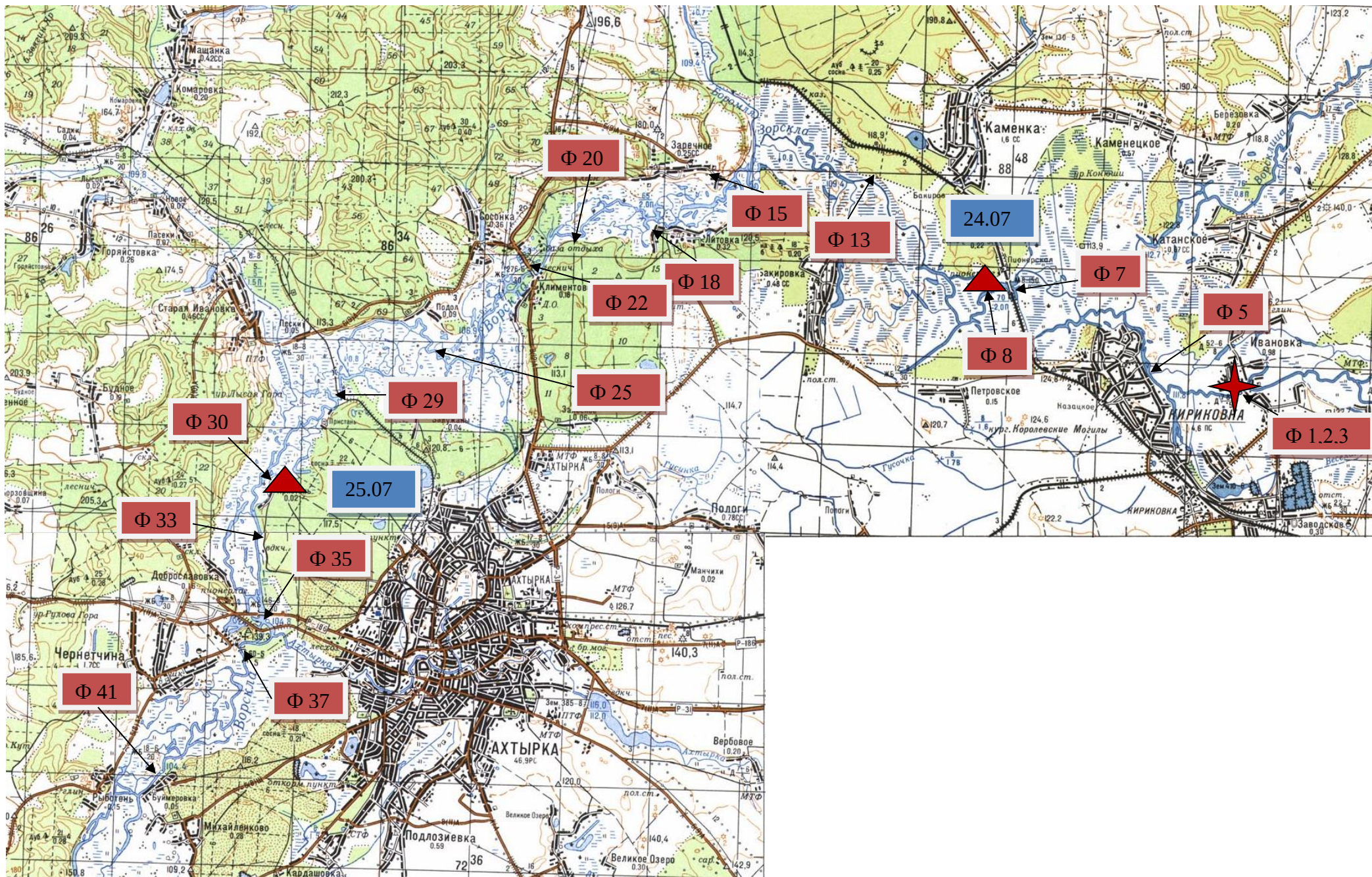

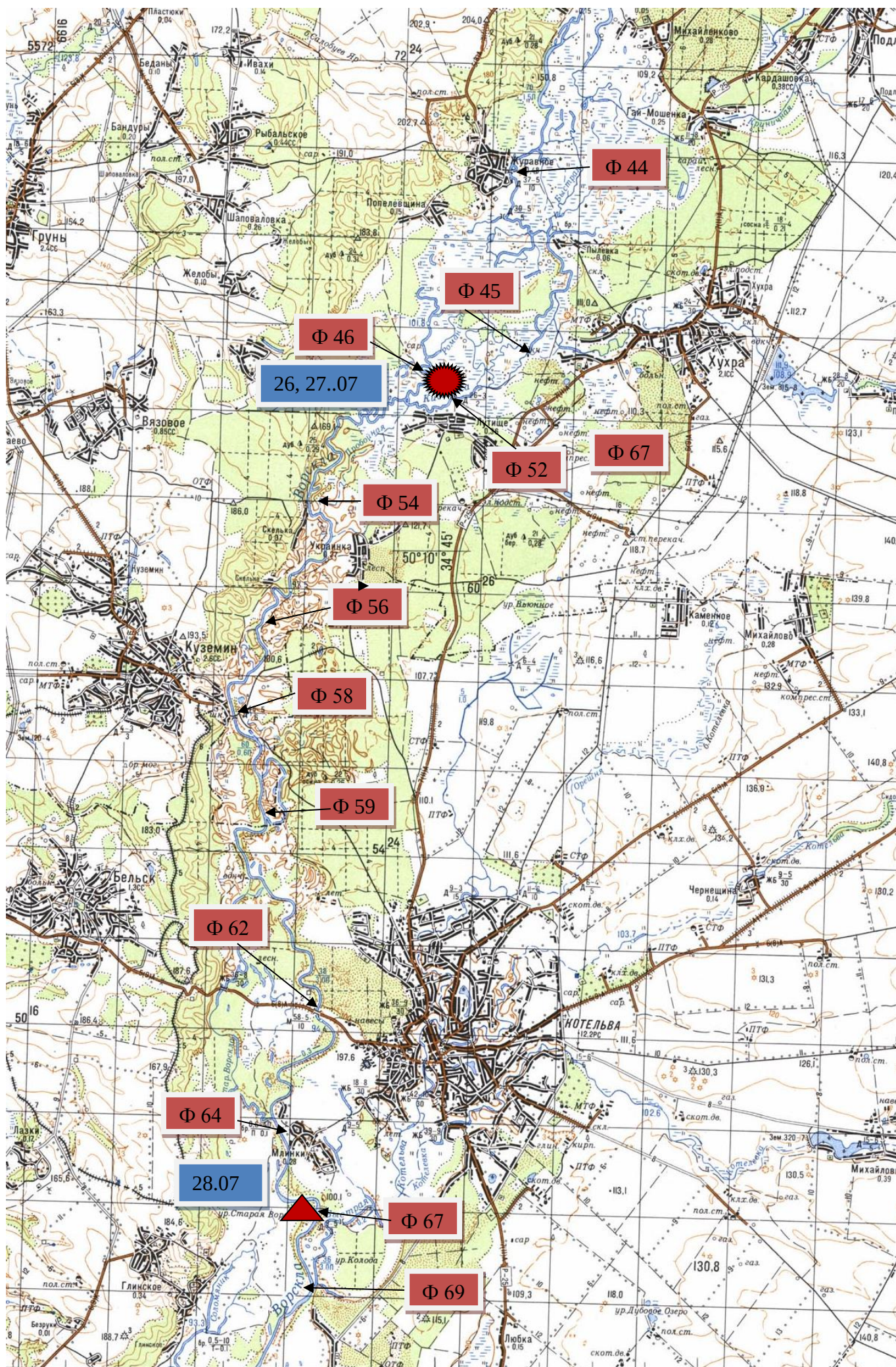
Місце днювання

Масштаб

1 : 100 000 (1 см = 1 км)

Схеми обносів на маршруті

Куземинська дамба

Місце знаходження – селище Куземин Охтирського району Сумської області

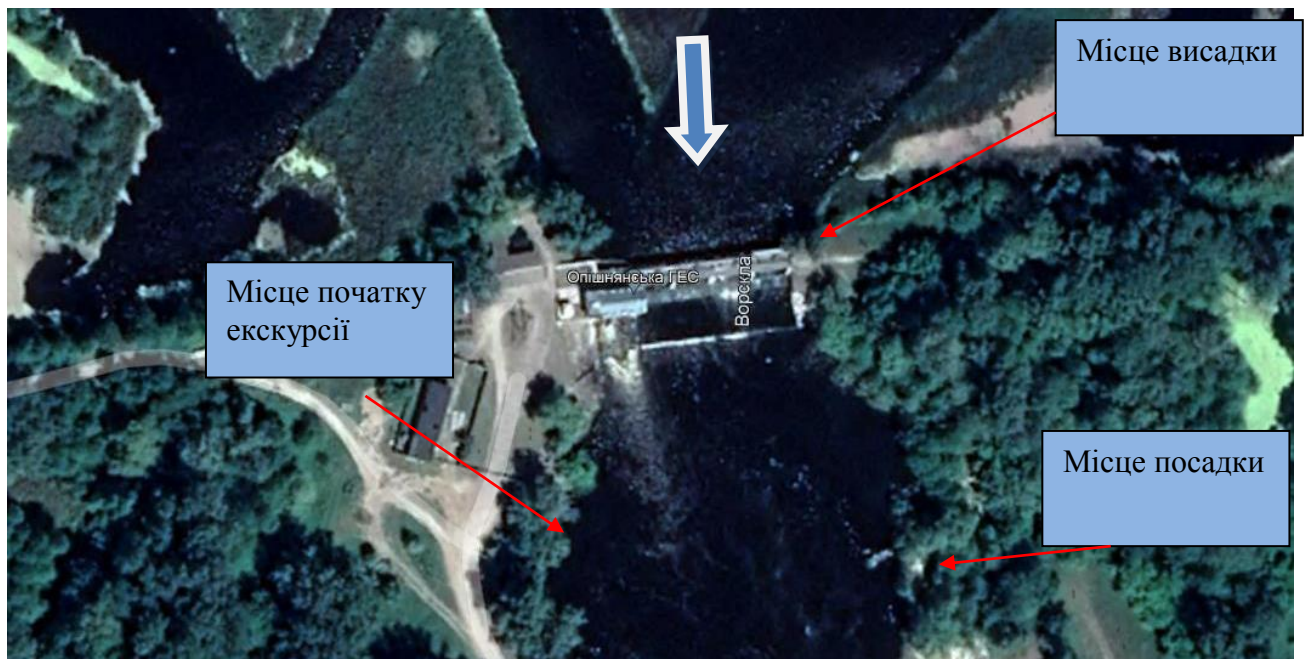

Дамба у с.Деревки Котелевський р-н Полтавська область

Опішнянська ГЕС

Місце знаходження: Полтавська обл., Диканський р-н, с. Міські Млини

Патлаєвська дамба

Місце знаходження: Полтавська обл., Полтавський р-н, с. Патлаєвка

**Краєзнавчі повідомлені, підготовлені учасниками
під час підготовки до походу**

ГІДРОЕНЕРГЕТИКА СУМЩИНИ

Повідомлення підготував Іваній Ярослав

У 50-х роках широкого розповсюдження набуло будівництво колгоспних і міжколгоспних невеликих гідравлічних електростанцій на річках області. У період з 1946 року по 1950 рік були споруджені Обтовська і Реутинська ГЕС на річці Реть Кролевецького району, Лушниківська ГЕС на річці Осота Шосткинського району, Скульська ГЕС на річці Ворскла Охтирського району, Попівська і Пожнянська ГЕС на річці Ворсклиця і Великописарівська ГЕС на річці Ворскла Великописарівського району, Боромлянська ГЕС на річці Боромля Тростянецького району. Будівництво малих ГЕС на початковому етапі розвитку сільської електроенергетики відіграло важливу роль, так як електроенергія від них надходила до споживачів впродовж всієї доби, тоді як від дизельних електростанцій – тільки в вечірні часи. Але це були дуже ненадійні споруди, які згодом аварійно були виведені з ладу. Більш надійні гідроелектростанції були збудовані на річці Псел: Опішнянська ГЕС з русловим водосховищем на р. Ворскла в с. Міські Млини Зіньківського району. Введена в експлуатацію в 1958 р. Загальна потужність 225 кВт. Площа руслового водосховища – 95 га, об'єм при НПР – 1,52 млн. м³. Кунцівська ГЕС з русловим водосховищем на р. Ворскла в Новосанжарському районі. Введена в експлуатацію в 1953 р. Встановлена потужність 400 кВт. Площа руслового водосховища – 101 га, об'єм водосховища при НПР – 1,7 млн. м³.

Шлюз-регулятор із русловим водосховищем на р. Ворскла в с.Куземін Охтирського району. Введено в експлуатацію в 1982 році. Об'єм водосховища при НПР – 1,7 млн. м³, площа – 101,6 га, максимальна пропускна спроможність трьома отворами по 10 м – 220 м³/с.

Село Деревки шлюз-регулятор з русловим водосховищем на р. Ворскла в Полтавському районі. Рік вводу в експлуатацію – 1961 р., об'єм водосховища при НПР – 1,7 млн. м³, площа – 115,6 га. Максимальна пропускна спроможність отворами (2х5) м та (2х12) м – 170 м³/с.

Патлаєвський шлюз-регулятор з русловим водосховищем на р. Ворскла. Введений в експлуатацію в 1980 р. Об'єм водосховища при НПР – 2,5 млн. м³, площа – 96 га. Пропускна спроможність чотирьох отворів по 10 м – 357 м³/с.

Основна їх функція – підтримання заданих рівнів води в річці Ворскла, яку використовують для потреб промисловості, побуту, зрошення і других господарських цілей. Вони до цього часу виробляють також і невелику кількість електричної енергії. В зв'язку з тим, що їх робота пов'язана з забезпеченням санітарно-гігієнічних потреб і підтриманням водно-повітряного режиму лугов і пасовиськ, а також нормального функціонування флори і фауни на прилеглих територіях, їх експлуатація в даний час признається необхідною.

Охтирський Свято-Троїцький монастир

*Повідомлення підготувала
Стадніченко Євгенія*

Заснований в 1654 році Іоаннікієм, ігуменом Троїцького монастиря який разом з братією своєю втікав від уніатів із-за Дніпра. За указом царя Олексія Михайловича ченці отримали для заснування обителі гору Охтир з прилеглими до неї землями. У 1724 році духівник Петра I о. Тимофій побудував в Охтирському монастирі кам'яний храм св. Трійці і захистив монастир кам'яною стіною. У 1787 році за указом Катерини II монастир був закритий. У 1842 році відновлений, перед Другою світовою війною тут розміщувався дитячий притулок, військові казарми. Після війни вцілілі будівлі були розібрані людьми на цеглу для особистих потреб. У 1970-і рр. тут знаходився випробувальний полігон заводу. Від древнього монастиря збереглася лише дзвіниця. Діє з 2003 року.

Архангело-Михайлівський храм села Журавне Охтирського району

*Повідомлення підготувала
Смоленко Анастасія*

Місцевість на березі Ворскли під захистом заліснених пагорбів приваблювала людей здавна. Так, безпосередньо біля села вчені дослідили кілька старовинних могильників і з'ясували, що поселення існувало тут ще у XI столітті. Сучасна ж історія Журавного розпочинається з 1650-х років, коли на ці землі йшла хвиля переселенців з правобережної України. А вже у 1658 році в селі було зведено дерев'яну церкву.

З ростом поселення виникла необхідність у зведенні більшого храму, тож у 1722 році було закладено новий дерев'яний Архангело-Михайлівський храм. Відомим він став тим, що при його будівництві не було використано жодного цвяха. Споруда простояла аж до наших днів, але за останнє століття вона зовсім протрухлявіла, тож чотири роки тому її було розібрано і на її місці зведено точну копію.

Майже все село знаходиться на правому березі Ворскли. Храм розмістився безпосередньо біля ріки, звідки по дерев'яному мосту можна потрапити на той бік. Місця вздовж Ворскли настільки мальовничі і цінні у біологічному плані, що тут було вирішено створити національний природний парк Гетьманський парк, частина якого примикає безпосередньо до Журавного.

Піщаники (Кварцеві пісковики)

*Повідомлення підготував
Костенецький Станіслав*

ПІЩАНИК(a. sandstone; н. Sandstein; ф. gres; і. arenisca) - осадова гірська порода, що складається із зерен піску, зцементованих глинистим, карбонатним, крем'янистим або іншим матеріалом(мал.). За часом появи цементуючі речовини можуть бути сингенетичними, тобто що відклалися одночасно із зернами піску, і епігенетичними, що проникли в рихлу породу і заповнили порожнечі між зернами через певний час після її відкладення. За переважаючим розміром зерен піщаники підрозділяються на тонко-, мілко-, середньо-, крупно- і грубозернисті. Піщаники, складені переважно зернами одного мінералу, називаються мономінеральними, двома - олигоміктовими, багатьма - полиміктовими. У визначення піщанику зазвичай включають склад цементу. Піщаник може бути різного кольору, але переважає сірий, жовтувато-сірий або білий, рідше червонястий.

Музей-садиба Леоніда Сморжа

У мальовничому селі Міські Млини, що поблизу Опішного, розташований Меморіальний музей-садибу філософа й колекціонера опішненської кераміки Леоніда Сморжа. У цьому культурно-мистецькому осередку можна дізнатися про самобутній життєвий шлях ученого-філософа, познайомитися з його творчістю, а також оглянути сформовану ним унікальну колекцію старожитностей, основу якої склали близько 700 глиняних шедеврів славетних гончарів та малювальниць Опішного. За життя Леоніда Сморжа його зібрання було найбільшою в Україні приватною колекцією опішненської кераміки. Сюди ввійшли роботи щонайменше сорока чотирьох майстрів гончарного ремесла.

Окрім кераміки, в експозиції музею представлено вишиті українські чоловічі й жіночі сорочки, рушники й скатертини, близько ста писанок, стародавні ікони, живописні картини.

Більшість живописних полотен, які увійшли в експозицію Музею-садиби, є копіями картин відомих художників, виконаними власником колекції. Інші полотна подаровані вченому відомими українськими мистцями. Особисті речі колекціонера, представлені в експозиції Музею-садиби, відображають смаки й уподобання їхнього власника. Значна кількість різноманітних фотографій свідчить про захоплення Леоніда Сморжа фото- і кіномистецтвом. Він також багато подорожував, спілкувався з цікавими людьми. У Музеї-садибі зберігається приватна бібліотека вченого, що налічує близько 3000 книг, серед яких є рідкісні видання

Справжньою окрасою садово-паркової зони музею є монументальні скульптури, створені під час Міжнародного симпозіуму художньої кераміки «ФІЛОСОФІЯ БУТТЯ», присвяченого 90-річчю від дня народження Леоніда Сморжа, за участі художників-керамістів з України, Молдови та Бразилії.

МАРШРУТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

МАРШРУТНА КНИЖКА №7В/21 СПОРТИВНОГО ТУРИСТСЬКОГО ПОХОДУ

Маршрутна книжка вважається недійсною
без штамп туристської маршрутно-кваліфікаційної комісії

2021 р.

3

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Група туристів комунального закладу Сумської
обласної ради – обласного центру позашкільної
освіти та роботи з талановитою молоддю

у складі 12 осіб здійснює

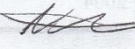
з «17» липня 2021 р. до «24» липня 2021 р.

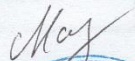
водний похід на байдарках першої категорії складності
річкою Ворскла у районі Сумської і Полтавської області
за маршрутом:

с. Іванівка – з/ст. Ворскла - с. Климентове –

с. Козятин – с. Лутище – с. Млиники – с. Шевченкове

– с. Петрівка – с. Кротенки – м. Полтава

Керівник групи: Дмитро КОНДРАТЕНКО

Заступник керівника: Наталя ЛАПА

Директор
КЗСОР – ОЦПО та РМ Лариса ТИХЕНКО

2. СКЛАД ГРУПИ *

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження (день, місяць, рік)	Місце роботи або навчання (повна назва, посада, № телефону)	Домашня адреса, телефон	Туристська підготовка* (вказати походи вищих кл. з даного виду туризму, район походу, а також досвід: У – учасник, К – керівник)	Обов'язки у групі, розподіл по засобам сплаву або іншим транспортним засобам (для автомобілів та мотоциклів вказати номерні знаки)	Відміти про знання Правил та згоду на обробку персональних даних**
1.	Кондратенко Дмитро Євгенович	1971	КЗ СОР - ОЦПО та РТМ, методист	м. Суми, вул. Каховська, 14	III к. с. – К. Черемош 2016	керівник байдарка 1	
2.	Лала Наталя Ігорівна	1973	КЗ СОР - ОЦПО та РТМ, керівник гуртка	м. Суми, провул. Богуна, буд. 5, кв. 8	I к. с. – У, р. Сейм, 2019	заступник байдарка 1	
3.	Плутенко Олексій	2006	ЗОШ № 27, 7 кл.	м. Суми, вул. СКД, буд. 3/1, кв. 34	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	завгосп зі спорядж. байдарка 2	
4.	Піддубний Ярослав	2007	ЗОШ № 10, 8 кл.	м. Суми, вул. Леваневського, 16/49	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	літописець байдарка 5	
5.	Костенецький Станіслав	2005	ЗОШ № 26, 9 кл.	м. Суми, вул. Серпнева, буд. 11, кв. 27	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	астроном-метеоролог байдарка 6	
6.	Іваній Ярослав	2005	ЗОШ № 21, 11 кл.	м. Суми, вул. Р.Корсакова, 3/522	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	костровий байдарка 2	
7.	Жук Дмитро	2004	Конотопський технікум	Конотопський р-н, с. Гвинтове, вул. Слов'янська, 9	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	завгосп з харчування байдарка 4	
8.	Скобелко Олександр	2003	ДПТНЗ СЦ ПТО, II курс	м. Суми, вул. 2-а Замостянська, буд. 47	I к. с. – У, р. Сейм, 2019	фотограф байдарка 5	
9.	Стадніченко Євгенія	2005	Сумський кооперативний коледж, I курс	м. Суми, проїзд Кольцевий, буд. 5	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	краєзнавець байдарка 4	
10.	Смоленко Анастасія	2007	ЗОШ № 27, 7 кл.	м. Суми, вул. Р.Корсакова, буд. 36	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	відповід. за аптечку байдарка 3	
11.	Ситнік Сергій	2006	ЗОШ № 27, 9 кл.	м. Суми, вул. Р.Корсакова, 30/31	3 ст. с. – У, р. Сейм, 2019	костровий байдарка 3	
12.	Курмаков Владислав	2004	ЗОШ № 21, 11 кл.	м. Суми, вул. Харківська, 114/1	I к. с. – У, р. Сейм, 2019	відповід. за ремнабір байдарка 4	

Відповідність відомостей про туристський досвід та досвід подолання локальних перешкод керівника та учасників походу довідкам про залік походів перевірено.

Член МКК КЗ СОР - ОЦПО та РТМ

(назва МКК)
(підпис, прізвище та ініціали члена МКК)

*) До маршрутною книжки додаються копії виданих МКК довідок про проведенні походів. Для маршрутів з класифікованими локальними перешкодами зазначається їх найменування, категорія складності, а для перевалів вище 5000м ще і їх абсолютна висота.

**) Розділ II чинних Правил змагань зі спортивного туризму – «Правила проведення змагань туристських спортивних походів» та Інструкція щодо організації та проведення спортивних туристських походів з учнівською та студентською молоддю»

3. ПЛАН ПОХОДА (заявлений)*

Дата	Дні у дорозі	Відрізок маршруту	Відстань (км)	Засіб пересування
17.07	1	с. Іванівка – з/ст. Ворскла (Піонерська)	10	байдарка
18.07	2	з/ст. Ворскла – с. Козятин	30	байдарка
19.07	3	с. Козятин – с. Лутище	25	байдарка
20.07	4	Днювання		
21.07	5	с. Лутище – с. Млиники	25	байдарка
22.07	6	с. Млиники – с. Шевченкове	21	байдарка
23.07	7	с. Шевченкове – с. Петрівка	28	байдарка
24.07	8	с. Петрівка – м. Полтава	20	байдарка

Всього активним способом пересування - 159 км.

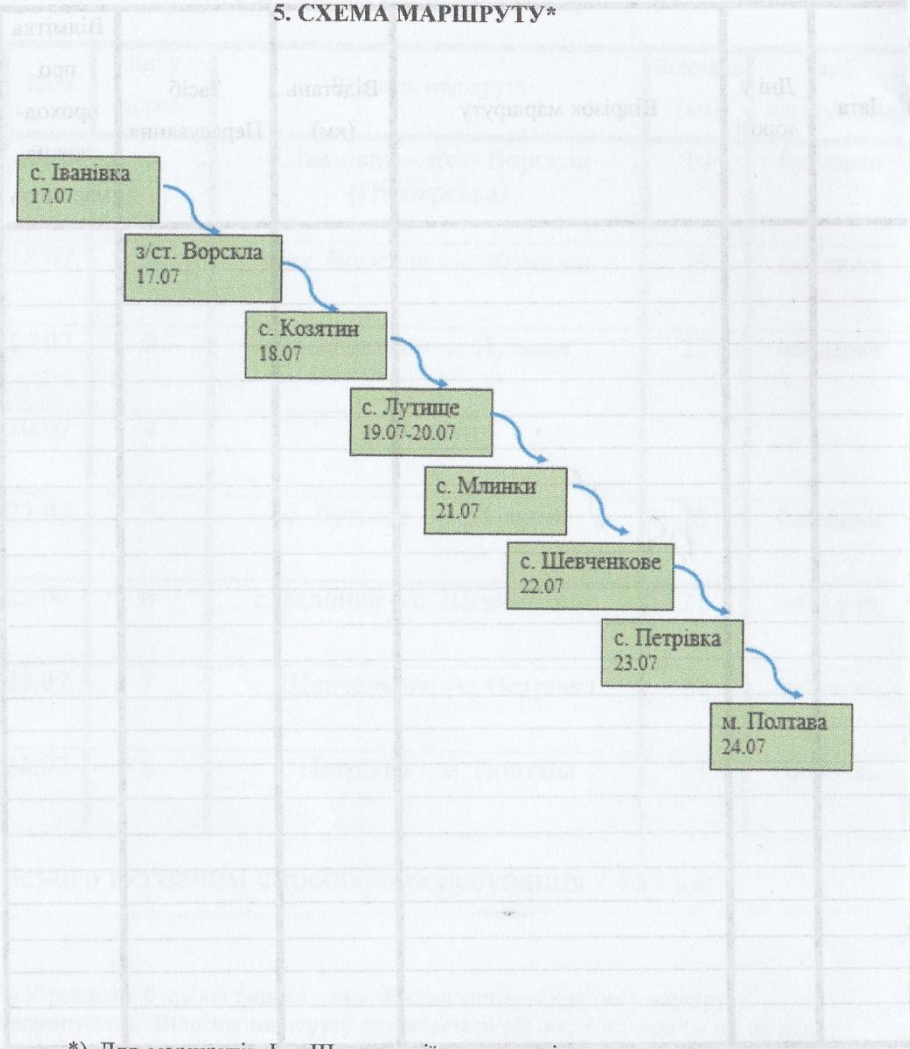
*) У розділі 3 будь які виправлення або виключення відрізків маршруту неприпустимі. Відрізок маршруту визначається від місця ночівлі (м.н.) до пункту закінчення денного переходу.

4. ПЛАН ПОХОДУ (УЗГОДЖЕНИЙ З МКК)*

[illegible]

Всього активним способом пересування - км.

*) У випадку внесення змін до заявленого маршруту, такий маршрут у розділі 4 записується повністю. Якщо маршрут узгоджено у заявленому варіанті, то у розділі 4 робиться запис: "Без змін".

ночівель і днювань.

КНИЖНОГО

КОПИЯ

(подпись)

(подпись)

*)При розгляді у МКК керівник групи подає схеми, фотографії та опис ділянок. При заочному розгляді зазначені матеріали додаються. Після розгляду у МКК матеріали повертаються керівнику групи.

7. КЛОПОТАННЯ МКК

Голові МКК

(найменування вищестоящої МКК)

від

(найменування МКК, що порушує клопотання)

КЛОПОТАННЯ

У зв'язку з відсутністю достатніх повноважень у туристської маршрутно-кваліфікаційної комісії

(найменування МКК, що порушує клопотання)

просимо розглянути подані заявочні матеріали для проведення туристського спортивного походу _____ категорії складності і дати по ним свої висновки.

Голова
комісії

(підпис)

(прізвище,
ініціали)

“ ” 20 р.

Штамп МКК

11

8. РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ У ТУРИСТСЬКІЙ МАРШРУТНО-КВАЛІФІКАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ

Туристська маршрутно-кваліфікаційна комісія КЗ СОР-0470 РТМ

у складі: Андросової В. Т. (найменування комісії)

(прізвище, ім'я, по батькові членів комісії)

Мархосовського С. О.

за участю

(прізвище, ім'я, по батькові осіб, які залучені до роботи комісії)

розглянувши матеріали заявленого походу групи під керівництвом

Кондратенка Д. Є. вважає, що (не потрібно - закреслити):

1. Маршрут відповідає (не відповідає) заявленій категорії складності.
2. Туристський досвід керівника групи відповідає (не відповідає) технічній складності маршруту.
3. Туристський досвід учасників групи відповідає (не відповідає) технічній складності маршруту.
4. Заявочні матеріали відповідають (не відповідають) встановленим вимогам.
5. Інші зауваження:

6. Групі ~~призначається~~ (не призначається) контрольна перевірка на місцевості:

(коли, де, з яких питань)

9. РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРКИ НА МІСЦЕВОСТІ

Група у складі: керівника _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

учасників _____
(прізвище, ініціали)

пройшли перевірку « _____ » 20 ____ р. _____

(місце перевірки)

з наступних питань _____

Результати перевірки: _____

Перевірку провів: _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)

10. ВИСНОВОК

ТУРИСТСЬКОЇ МАРШРУТНО-КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

Група під керівництвом Кондратенко Д.Є.
(прізвище, ім'я, по батькові)

має (не-має) право здійснити даний похід.

Особливі вказівки: _____

Термін здачі звіту про похід до « 1 » 12 2021 р. у письмовому (усному) вигляді в обсязі – повному (скороченому – _____) (вказати розділи)

Групі рекомендовано зв'язатися з регіональною аварійно-рятувальною (контрольно-рятувальною, пошуково-рятувальною тощо) службою та поінформувати її про графік пересування та контрольні терміни за адресою: _____

11. КОНТРОЛЬНІ ПУНКТИ ТА ТЕРМІНИ

Про проходження маршруту група повинна повідомити телефоном
(вказати спосіб зв'язку)

1. Білашай О.М. за адресою (телефоном) 095 2208486

2. _____ за адресою (телефоном): _____

- з с. Іванівка до 15⁰⁰ 17. 07 2021 г.

- з м. Поньва до 20¹⁵ 24. 07 2021 г.

- з _____ до _____ 20 ____ г.

Голова комісії
Григорук

(підпис)

Андросова В.І.
(прізвище, ініціали)

Члени комісії

(підпис)

Мархоський С.О.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Штамп МКК

12. ДОДАТКОВІ ВКАЗІВКИ, ЗАУВАЖЕННЯ, ВІДМІТКИ МКК,
АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ТА ІНШИХ КОМПЕТЕНТНИХ
ОРГАНІВ

13. РІШЕННЯ МКК ПРО ЗАЛІК ПОХОДУ

Похід оцінено першої категорією складності.

Довідки про залік походу видано 12 шт.

Голова МКК
заступник

(підпис)

Андросова В. Т.
(прізвище, ініціали)

Члени МКК

(підпис)

Марковський С. В.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Штамп МКК

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Географія Сумської області [текст] / Суми: СДПУ ім. А.С.Макаренка, 1991. - 128 с.
2. Голубченко В.Ю. 600 кілометрів по Сумщині [текст] / В.Ю. Голубченко, Б.В. Ліницький. - Харків: Прапор, 1973. - 277 с.
3. Заповідники і національні парки України. Мінекобезпеки України [текст] - Київ: Вища школа, 1999. - 247 с.
4. Звіти про спортивно-туристські походи – переможці обласного етапу Чемпіонату України зі спортивних походів [Електронний ресурс] / режим доступу: www.ospo.sumy.org
5. История городов и сел Украинской ССР. Сумская область [текст] – Київ: Гл. ред. УСЭ, 1980. - 657 с.
6. Коструб А.А. Медицинский справочник туриста [текст] / А.А. Коструб. - Москва: ФИС, 1986. - 67 с.
7. Леонтьева Г.С. Географія рідного краю [текст] / Г. Г. Леонтьєва [та ін.]. - Суми: Козацький вал, 1997. - 78 с.
8. Попчиковский В.Ю. Организация и проведение туристских походов [текст] / В.Ю. Попчиковский. - М.: Профиздат, 1987. - 224 с.
9. Походи з учнівською та студентською молоддю: Інф. – метод. вісн. [текст] / уп. О.М. Білецька. - Суми: ОЦПО та РТМ, 2015. - 58 с.
10. Стан природного середовища та проблеми його охорони на Сумщині. Природно-заповідний фонд області. Книга 3 [текст] - Суми: Джерело, 1999. - 156 с.
11. Туристу о природе [текст] - М.: ФИС, 1986. - 187 с.
12. Четвертая грань туризма [текст] - М.: ФИС, 1984. - 150 с.
13. Шимановский В.Ф. Питание в туристских путешествиях [текст] / В.Ф. Шимановский, В.И. Ганопольский. - М.: Профиздат, 1986 - 143 с.
14. Полтавська область // Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії – <http://uk.wikipedia.org>
15. Природа пам'ятники Полтави // Сайт Полтава – <http://www.poltava.bizland.com>
16. Щур Ю. В., Дмитрук О. Ю. Спортивно оздоровчий туризм: Навч. посіб. / Київський національний ун-т культури і мистецтв. – К.: Альтерпрес 2003. - 232
17. Антологія краєзнавства Полтавщини. Науково-методичний посібник. / За ред. П. І. Матвієнка. Полтава. ПО ІППО, 2002. — 316 с.
18. Інтернет ресурси:
<https://uk.wikipedia.org/wiki>
<https://poltavavodgosp.gov.ua/vodni-resursy-poltavshchyny-2/>
<http://www.nsgrad.com/index>.
www.poezdник.kiev.ua/reki/
www.baidarki.kiev.ua
www.riverest.com.ua